

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Hyvinvointia tanssiryhmätoiminnalla –
Ryhmän kehityksen tukeminen ohjaajuuden keinoin

2017 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Hyvinvointia tanssiryhmätoiminnalla –
Ryhmän kehityksen tukeminen ohjaajuuden keinoin

Kaisla Kulmanen
Sosiaalialan koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Toukokuu, 2017

Kaisla Kulmanen

**Hyvinvointia tanssiryhmätoiminnalla
Ryhmän kehityksen tukeminen ohjauksen keinoin**

Vuosi 2017 Sivumäärä 57

Tutkimus toteutettiin tavoitteelliselle tanssiryhmälle sen ohjaajan toimesta. Opinnäytetyöllä ei ole ulkopuolista yhteistyökumppania. Tanssiryhmän toiminnan tavoitteena on ryhmäläisten hyvinvoinnin lisääminen ryhmätoiminnan ja tanssin keinoin. Tutkimuksen tavoitteena oli tarkastella purkukertojen ja ryhmässä toteutettavan tunteiden käsittelyn vaikutuksia ryhmäänkuuluvuuden tunteen näkökulmasta. Lisäksi tavoitteena oli kerätä hyödyllistä tietoa siitä, miten ryhmäprosessin kehitystä voidaan tukea ohjauksen keinoin.

Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka arvioitava toiminta on koostunut yhteensä neljästä purkukerrasta vuoden aikavälillä. Viimeisin purkukerta järjestettiin marraskuussa 2016 ja se on opinnäytetyön analyysin keskiössä. Kyseisellä purkukerralla ja sen jälkeen teetetyllä kyselyllä kerättiin opinnäytetyön pääasiallinen aineisto. Ohjaajan/tutkijan toimesta teetettiin sähköinen kyselylomake, johon tanssiryhmän jäsenillä oli mahdollisuus vastata nimettömästi. Käytettyinä menetelminä aineiston analyysissa olivat sekä määrällisen, että laadullisen tutkimuksen menetelmät painottuen laadullisiin menetelmiin.

Tutkimuksen keskeisin teoreettinen viitekehys löytyy ryhmädynamiikasta ja ryhmäprosessista. Toinen keskeinen tietopohja löytyy tanssin merkityksestä hyvinvoinnin tuottamiselle. Opinnäytetyössä kuvataan myös pääpiirteittäin koko tanssiryhmän historia sen perustamisesta tähän päivään asti riittävän taustaymmärryksen saavuttamiseksi. Tutkimuksen tuloksena selvisi ryhmäprosessin kehityksen kuohuntavaihe, ja mikä siitä on auttanut pääsemään eteenpäin ryhmänä. Tutkimuksesta nousi ryhmän ohjaajalle hyödyllisiä vinkkejä siitä, miten ryhmän kehitystä voi parhaiten tukea myös jatkossa. Yhteisiä purkukertoja on pidetty hyödyllisinä ryhmälle, ja niiden toteuttamista on syytä jatkaa säännöllisesti.

Kaisla Kulmanen

Wellbeing from Dance Group Activity
Supporting Group Process

Year	2017	Pages	57
------	------	-------	----

This Bachelor's thesis was done for a performing dance group by its leader. This thesis does not have any co-operative organisations. The target of the dance group is to support the wellbeing of the members with dance and group activities. The main target of the research was to regard the effects to the group atmosphere caused by emotional handling as a group. Another target was to collect useful information about how to further the development of the group process.

This is a practise-based thesis of four operating times during one year time period. The last practise session was held in November 2016 and it is in the focus of the analysis. The main material for this thesis was collected in the practice and with a survey after that. The members of the group had a chance to answer to an electric survey anonymously. The used research methods for the analysis of the material were quantitative as well as qualitative methods.

The main theoretical background of the research is in the group dynamics and in group process. Another important theoretical knowledge is in the significance of dance in supporting wellbeing. The whole history of the dance group is also described in this thesis for a more complete understanding of the project. As a result of the research became clear what the storming period of the group process was, and what has helped to get through it as a group. The research also aided the instructor to get useful information and tips on how to support the group development in the best way. These practise sessions with emotional handlings as a group have been experienced to be useful, and these should be put into practise regularly in the future.

Keywords: group dynamics, group process, wellbeing, dance group activities, instructor

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät.....	7
3	Teoreettinen viitekehys.....	8
3.1	Ryhmän tarkoitus, tavoite ja dynamiikka.....	9
3.2	Ryhmäprosessi	11
3.3	Tanssin merkitys hyvinvoinnin tuottamisessa	12
4	Tanssiryhmän perusidea ja taustat	14
4.1	Yrityksen ja ryhmän perustamishistoria.....	16
4.1.1	Ensimmäinen vuosi: syksy 2015 - kevät 2016.....	17
4.1.2	Toinen vuosi: syksy 2016 - kevät 2017.....	18
5	Purkukerrat	20
5.1	Ensimmäinen purkukerta tammikuu 2016, tunteiden salliminen	22
5.2	Toinen purkukerta toukokuu 2016, ryhmän tulevaisuus ja tavoitteet	23
5.3	Kolmas purkukerta syyskuu 2016, uudet käytännöt.....	24
5.5	Neljäs purkukerta marraskuu 2016, ryhmän kriisikohdat ja ryhmäprosessi....	25
6	Kyselylomake ja vastausten analyysi	29
6.1	Sähköisen lomakkeen kysymykset	29
6.2	Sähköisen lomakkeen vastaukset yleisesti purkukertoihin liittyen	32
6.3	Sähköisen lomakkeen vastaukset purkukerrasta 27.11.2016	39
6.3.1	Sähköisen lomakkeen vastaukset ilmapiiristä ja dynamiikasta.....	39
6.3.2	Ryhmän kriisikohdat	40
6.3.3	Ryhmän kriiseistä eteenpäin pääseminen.....	41
6.3.4	Ryhmäläisten kokemukset ja ehdotukset siitä miten asioita olisi voinut hoitaa paremmin	42
6.3.5	Purkukerralla 27.11 sanomatta jääneet asiat.....	43
6.3.6	Toiveita jatkossa purkukerroilla käsiteltävistä asioista	43
7	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	44
8	Tutkimuksen tulosten arviointi	46
9	Oman ammatillisen kasvuni ja opinnäytetyöprosessin arviointi	48
10	Johtopäätökset ja kehitysehdotukset	49
	Lähteet	53
	Liitteet.....	55

1 Johdanto

Opinnäytetyössäni tarkastelen ryhmäprosessia tanssiryhmätoiminnan ohjaajan näkökulmasta. Tutkimuskohteeni on tavoitteellisesti esiintymisiin harjoitteleva tanssiryhmä, jossa toimin ohjaajana. Ryhmä harjoittelee kolme kertaa viikossa, ja sen jäsenet koostuvat 25-35 vuotiaista naisista, joilla on kaikilla hyvin erilainen tanssitausta. Ryhmään ei ole pääsy- tai tasovaatimuksia, riittää, että jakaa samanlaisen innostuksen harjoitteluun sekä ideologian siitä, minkälaista tanssikulttuuria haluaa olla mukana edistämässä. Ryhmän tanssilaji on fuusio erilaisia afrokaribialaisia tansseja sekä katutanssilajeja, ja tarkoitus on rohkeasti rikkoa genererajoja. Toiminnan tavoitteena on ryhmäläisten hyvinvoinnin lisääminen ryhmätoiminnan ja tanssin keinoin.

Olen ohjannut ryhmälle yhteensä neljä purkukertaa, joissa on käsitelty ryhmäläisten tunteita ja kehittämisideoita toiminnallisten menetelmien ja keskustelun avulla. Purkukerroilla ryhmäläisillä on ollut mahdollisuus tuoda esiin mieltä askarruttavia asioita ryhmään liittyen sekä antaa palautetta ohjaajalle. Purkukerroilla on ollut tärkeä tehtävä myös ryhmän keskustelukulttuurin luomisessa. Purkukerrat on kaikki toteutettu vuoden 2016 aikana. Tutkin toiminnallisessa opinnäytetyössäni ryhmän kehitystä ja sen dynamiikkaa sekä purkukertojen että sähköisen kyselylomakeen avulla.

Ryhmä on ollut toiminnassa kaksi vuotta, ja tutkimuksessa tarkastellaan sen ryhmäprosessin kehitysvaiheita. Tutkimuksen tavoitteena oli saada tietoa ryhmäprosessin kulusta ja ryhmän tilasta sekä tarkastella, mikä vaikutus purkukerroilla ja tunteiden käsittelyllä ryhmässä on ollut ryhmän ilmapiirin kannalta. Tavoite on myös saada hyödyllistä tietoa siitä, millä tavalla ryhmän toimintaa voisi kehittää.

Työn teoreettisena viitekehyksenä ovat ryhmädynamiikan keskeiset käsitteet sekä ryhmäprosessin ja ryhmän kehityksen vaiheiden kuvaus. Sosiaalipsykologinen viitekehys termeineen on keskeisessä osassa ryhmäprosessin tarkastelussa. Toiminnan tavoitteena on muun muassa hyvinvoinnin lisääminen, joten hyvinvoinnin määrittelyn teoriaa löytyy teoriaosuudesta. Toinen teoriapohja löytyy tanssin ja sen kulttuurisien ilmentymien tutkimuksesta. Keskiössä on tanssin ja taideperustaisten menetelmien vaikutus ja käyttö hyvinvoinnin tuottamisen näkökulmasta. Osallisuuden teema on lähellä tätä aihetta, mutta se on tarkoituksella rajattu pois ja kohdennuksena on erityisesti ryhmäprosessi ja sen tarkastelu.

2 Tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät

Tutkimuksen tavoitteina on tarkastella ryhmäprosessin kehityksen vaiheita sekä ryhmän ilma-
piiriä. Tavoitteena on siten myös löytää keinoja paremman ryhmädynamiikan kehittämiseksi.
Tutkimuksen tavoitteena on myös selvittää, onko purkukerroilla ollut vaikutusta ryhmän ilma-
piirin kannalta.

Tutkimuskysymykset

- 1) Miten ryhmäprosessin kehitys ja sen vaiheet ovat edenneet?
- 2) Onko purkukerrat koettu hyödyllisiksi?
- 3) Miten ryhmän toimintaa voisi kehittää?

Kyseessä on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka yksi tärkeä aineisto koostuu purkukerroilta
kirjaamiini havaintoihin ja kehityskeskusteluihin. Toiminnallinen opinnäytetyö on työelämän
kehittämistyö, joka tavoittelee ammatillisessa kentässä käytännön toiminnan kehittämistä,
ohjeistamista, järjestämistä tai järjeistämistä. Toiminnallinen opinnäytetyö on kaksiosainen
kokonaisuus, joka sisältää toiminnallisen osuuden eli hankkeen tai projektin ja opinnäytetyö-
raportin, eli opinnäytetyöprosessin dokumentoinnin ja arvioinnin tutkimusviestinnän keinoin.
Toiminnallisen opinnäytetyön tuotoksen tulisi aina pohjata ammattiteorialle ja sen tuntemuk-
selle, ja siten toiminnallisen opinnäytetyöraportin tulee aina sisältää myös niin sanottu teo-
reettinen viitekehysosuus. (Lumme, Leinonen, Leino, Falenius, Sundqvist 2006.)

Toiminnallisen opinnäytetyön arvioinnissa arvioidaan projektin suunnittelua, tuottamisproses-
sia ja niiden raportointia oppilaitoksen arviointiperusteiden mukaisesti. Toiminnallisella opin-
näytetyöllä on siten yleensä toimeksiantaja, mutta tässä tapauksessa toimeksiantaja on oma
yritykseni. Purkukerrat ovat siis osa tutkimusta ja tässä tapauksessa yhdessä tutkimusraportin
kanssa opinnäytetyön tuotoksia. Opinnäytetyössäni on selkeästi myös toimintatutkimuksen
piirteitä.

Toimintatutkimuksessa sekä tutkitaan että yritetään muuttaa vallitsevia käytäntöjä. Tutki-
muksen avulla etsitään ratkaisuja ongelmiin - olivat ne sitten teknisiä, yhteiskunnallisia, sosi-
aalisia, eettisiä tai ammatillisia. Olennaista on se, että tutkittavat eli käytännöissä toimivat
ihmiset otetaan aktiivisiksi osallisiksi tutkimukseen mukaan. Toimintatutkimuksessa on olen-
naista pyrkiä tutkimisen avulla mahdollisimman reaaliaikaisesti erilaisten asiaintilojen muu-
tokseen edistämällä ja parantamalla niitä tavalla tai toisella. Yhtä tärkeää on kuitenkin muis-
taa, että kyseessä on myös tutkimus. Toimintatutkimuksessa tuotetaan aineistoa ja sen poh-
jalta uutta tutkimuksellista tietoa, vaikka aiotut käytännön muutokset eivät onnistuisikaan.
(Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Varsinainen opinnäytetyöprosessi on tullut mukaan vasta kolmannen purkukerran jälkeen syksyllä 2016, joten neljäs purkukerta on opinnäytetyön analyysin keskiössä. Kolme edellistä purkukertaa antavat tärkeän pohjan sille mitä teimme neljännessä kerralla sekä kertovat olennaisia taustoja ryhmän kehityksen vaiheista sekä siitä miten olemme käsitelleet asioita ryhmässä aiemmin. Kolme ensimmäistä purkukertaa on dokumentoitu asianmukaisesti ja näin ollen käytän niitä myös opinnäytetyön aineistona. Neljäs purkukerta on suunniteltu opinnäytetyön rajauksen näkökulmasta ja toteutus on äänitetty, litteroitu ja kirjattu koosteena opinnäytetyöraporttiin. Ryhmäläiset ovat antaneet opinnäytetyölle kirjalliset tutkimusluvut.

Opinnäytetyön toinen keskeinen aineisto on sähköiseen kyselylomakkeeseen saadut vastaukset. Ryhmäläiset saivat vastata kyselylomakkeeseen nimettömästi. Vastauksia on analysoitu sekä kvantitatiivisen että kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmin. Purkukertoja yleisesti käsittelevät kysymykset sekä osittain palaute neljännessä purkukerrasta olivat monivalintakysymyksiä, joissa vastausvaihtoehdot on esitetty viisiportaisella Likertin asteikolla. Likertin asteikko on tavallisesti 4- tai 5-portainen järjestysasteikon tasoinen asteikko, jossa toisena ääripäänä on useimmiten ”täysin samaa mieltä (tai samaa mieltä)” ja toisena ääripäänä ”täysin eri mieltä (tai eri mieltä)” (Heikkilä 2014, 38). Vastauksia on analysoitu määrällisen analyysin menetelmin, tuoden esille kuinka suuri osa ryhmästä on valinnut minkäkin vaihtoehdon.

Osa sähköisen lomakkeen kysymyksistä olivat avoimia kysymyksiä, joihin ryhmäläiset saivat vastata niin laajasti kuin halusivat. Vastauksia avoimiin kysymyksiin on analysoitu kvalitatiivisen tutkimuksen menetelmin teemoittelemalla. Teemoittelussa teemoja eli keskeisiä aiheita muodostetaan useimmiten aineistolähtöisesti etsimällä tekstimassasta sen eri vastauksia yhdistäviä tai erottavia seikkoja (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, 7.3.4 Teemoittelu). Teemoittelun jälkeen tuon esiin kuinka moni vastaajista on ollut samaa mieltä asiasta tai kokenut samoin, ja esittelen sitaatteja esimerkeiksi näistä sisällöistä.

3 Teoreettinen viitekehys

Opinnäytetyön teoriaosuudessa avaan ryhmään liittyviä keskeisiä käsitteitä sekä ryhmädynamiikan teoriaa. Keskiössä on teoriatieto ryhmäprosessin kehityksen vaiheista. Teoreettinen viitekehys luo pohjaa myöhemmälle tulosten tarkastelulle ja antaa ymmärrystä ryhmän ilmiöiden tarkastelun taustaksi. Tarkastelen myös hyvinvointia käsitteenä sen tuottamisen näkökulmasta. Teoreettiseen viitekehykseen kuuluu olennaisena osana myös tanssin merkitys hyvinvoinnin tuottamisessa. Kuvaan teoriapohjaa tanssin tutkimuksesta sekä tavoitteellisen ja ammattimaisen tanssin harjoittamisen että sosiaalisen ja terapeutin tanssin näkökulmista.

3.1 Ryhmän tarkoitus, tavoite ja dynamiikka

Ryhmän tunnusmerkeiksi Kopakkalan (2005) mukaan mainitaan kirjallisuudessa muun muassa sen koko, tarkoitus, rajat, säännöt, vuorovaikutus, työnjako, roolit ja johtajuus. Kopakkalan mukaan ihmisjoukko muotoutuu ryhmäksi, kun sen jäsenillä on yhteinen tavoite, keskinäistä vuorovaikutusta ja käsitys siitä, ketkä ryhmään kuuluvat. Yhteinen rajattu tavoite, mahdollisuus tavoitteesta seuraavaan työnjakoon ja jäsenten tuttuus erottavat ryhmän yhteisöstä, verkostosta ja satunnaisesta ryhmästä. Johtajuus ja roolit syntyvät ryhmässä vuorovaikutuksen kautta. (Kopakkala 2005, 36.)

Ryhmän ohjaaja johtaa ryhmän toimintaa ja auttaa ryhmää työskentelemään perustehtävän mukaisesti, ja vastaavasti perustehtävä määrittää ohjaajan roolia. Vaikka eri ryhmäsovelluksissa perustehtävä suuntautuisi muualle kuin ryhmädynamiikkaan, saattaa ohjaajien ryhmää koskeva ymmärrys ratkaisevasti helpottaa heidän johtamistyötään ryhmässä. (Niemistö 2012, 103.)

Ohjatuilla ryhmillä on Niemistön mukaan yleensä kaksi tavoitetta, vaikka molempia ei tiedostettaisikaan. Ryhmän on toimittava tarkoituksensa mukaan tehokkaasti sekä huolehdittava omasta kiinteydestään. Näihin viitataan usein myös asiataavoitteen ja tunnetavoitteen käsitteillä. ”Tehokas asiataavoitteen mukainen työskentely riippuu kuitenkin ryhmän sisäisestä tilasta ja kiinteydestä.” (Niemistö 2012, 37.)

Ryhmän kiinteys eli koheesio viittaa siihen, että ryhmän jäsenet haluavat kuulua ryhmään. Niemistön mukaan sosiaalipsykologisissa tutkimuksissa on ryhmän kiinteydestä löydetty seuraavanlaisia tuloksia: Kun ryhmät ovat kiinteitä, eli niissä on suuri koheesio, ryhmän jäsenet kommunikoivat keskenään enemmän ja laajemmin ja ovat tyytyväisempiä kuin pienen koheesion ryhmässä. Myös vuorovaikutuksen muoto ja sisältö on positiivisempaa sekä vaikutus jäseniin suurempaa kuin matalan koheesion ryhmässä. Suuren koheesion ryhmät suorittavat tehtävänsä tehokkaammin ja saavuttavat paremmin tavoitteensa kuin pienen koheesion ryhmät. (Niemistö 2012, 169-170; alkuperäinen teos Shaw 1980.) Ryhmän tavoitteena on siis tärkeä pitää suurta koheesiota.

Sosiaalipsykologiassa rooli liitetään vuorovaikutukseen, joten sen luonne on sosiaalinen. Morenon käsitys on osittain sama, mutta hän kytkee roolin yksilön persoonan kehitykseen, ja siten hänen rooliteoriaansa jäsentää vuorovaikutustilanteiden lisäksi mielen sisäistä toimintaa. (Niemistö 2012, 84; alkuperäinen teos Holmes 1992.)

Sosiaalipsykologiassa roolin käsite kytketään sosiaaliseen asemaan, joka määrittää henkilön yleisesti tunnetun toiminnan. Henkilön roolinottoa on selitetty mm. häneen kohdistuvilla käyttäytymisodotuksilla, jolloin tiettyyn asemaan sijoitettu henkilö saadaan käyttäytymään

odotusten mukaisesti. Bibblen (1989) mukaan rooli ikään kuin määräytyy ulkoa päin, ja hän määrittelee roolin lyhyesti yhden tai useamman henkilön tyypilliseksi käyttäytymiseksi tietyssä tilanteessa. Rooliteorian mukaan roolit ovat tietyssä tilanteessa olevien henkilöiden käyttäytymiskaavoja. Ne ovat usein tiedostettuja, sillä henkilöt kokevat rooliodotuksia. Rooliodotukset tulee oppia, jotta voisi sosiaalistua yhteiskuntaan. Roolit liitetään henkilöjoukkoon, jonka henkilöt jakavat yhteisen identiteetin. Roolit säilyvät, koska ne ovat rakennettu sosiaaliin systeemeihin ja roolikäyttäytymisellä on aina seurauksensa. (Niemistö 2012, 84-85; alkuperäinen teos Bibble 1989.)

Moreno (1977) määritteli roolin yksilön omaksumaksi toimintamuodoksi tietyllä hetkellä tietyssä tilanteessa, johon liittyy muita ihmisiä tai objekteja. Osatekijät liittyvät sekä yksilön sisäiseen dynamiikkaan, eli uskomuksiin ja tunteisiin, että yksilön vuorovaikutukseen toisten kanssa, eli tilanteeseen, käyttäytymiseen ja seurauksiin. Roolikäsitteessä on niin yksilön sisäinen taso kuin vuorovaikutustaso, eli roolilla on sekä kollektiivinen että yksityinen puolensa. ”Rooliodotuksen kognitiivinen tulkinta on mielen sisäinen prosessi ja yksilö voi omassa mielessään kuvitella itselleen rooliodotuksia ilman läsnäolevaa vastaroolia.” (Niemistö 2012, 89; Rainio ja Helkama 1974.)

Kellerman (1992) on luokitellut erilaisia roolimatriiseja erityisesti psykodraamaryhmien ohjaajille. Kellermanin luokituksella lienee kuitenkin hyvä yleistysarvo, sillä monissa ryhmissä ohjaaja toimii rakenteista huolehtivana ryhmän johtajana, ryhmän teemaa kuuntelevana ja ymmärtävänä analytikkona sekä ryhmäprosessiin vaikuttajana, mikä voi tarkoittaa taiteellista tai terapeutista vaikuttamista. (Niemistö 2012, 100-101; Kellerman 1992.)

Rooliristiriidat mielletään tavallisesti sosiaalisten roolien odotus- ja käyttäytymiskonflikteiksi, jotka ilmenevät vuorovaikutustilanteissa (Rainio ja Helkama 1974). Kellerman (1992) on tyypitellyt ryhmän ohjaajan kokemia ristiriitoja ja malli soveltuu myös ryhmän jäsenten tarkasteluun. Kellermanin (1992) mukaan sisäinen rooliristiriita tarkoittaa eroa henkilön ja hänen roolinsa välillä tai henkilön arvojärjestelmän ja häneen kohdistuvien roolivaatimusten välillä. Henkilö siis toimii roolissa, jossa ei haluaisi toimia. Sisäinen roolien välinen ristiriita tarkoittaa saman henkilön kahden tai useamman roolin välistä vastakkaisuutta - henkilö ei tiedä, minkä roolin valitsisi. Henkilön valitseman ja toisten odottaman roolin ristiriidalla tarkoitetaan ristiriitaa henkilön itsensä määrittelemän roolin ja toisten häneen kohdistamien rooliodotusten välillä. Henkilöiden välinen rooliristiriita tarkoittaa eroa erilaisissa rooleissa toimivien henkilöiden välillä. (Niemistö 2012, 103; Kellerman 1992.)

Ryhmädynamiikalla tarkoitetaan ryhmän jäsenten välisiä suhteita sekä sisäisiä voimia, jotka saattavat olla kokijan kannalta hyvin merkittäviä. Kopakkala (2005) kiteyttää käsitteiden merkityksen seuraavasti: ”käsitteillä ryhmädynamiikka ja ryhmäilmiö viitataan siihen, että

ryhmä toimii tavalla, jota ei voisi suoraan päätellä sen yksittäisten jäsenten käytöksestä.” Ryhmädynamiikka syntyy siis jäsenten välisestä vuorovaikutuksesta ja kommunikaatiosta. (Kopakkala 2005, 37.) Ryhmäläiset muodostavat toistensa psyykkisen ja sosiaalisen ympäristön (Jauhiainen & Eskola 1994, 29). Lewinin (1935) kenttäteorian mukaan yksilön käyttäytyminen on tulos persoonallisuuden ja ympäristön yhteisvaikutuksesta: se riippuu aina sekä hänen yksilöllisistä piirteistään ja pyrkimyksistään että hänen suhteestaan käsillä olevaan tilanteeseen (Jauhiainen & Eskola 1994, 29; Lewin Kurt 1935: A Dynamic Theory of Personality).

3.2 Ryhmäprosessi

Ryhmän kehityksessä on havaittavissa tiettyjä lainalaisuuksia, joista on olemassa useampia määritelmiä ja teorioita. Tunnetuin malli on kuitenkin Bruce Tuckmanin vuonna 1965 julkaissu artikkeli, johon myöhemmin kehitetyt yli sata mallia perustuvat. Tuckmanin malli on Kopakkalan mukaan hyvin kuvaava, ja sen puute on lähinnä, ettei sen avulla voi tehdä kovin tarkkoja ennusteita tulevasta ryhmäkehityksestä. (Kopakkala 2005, 48 & 51.)

Tuckmanin (1965) artikkelin mukaan ryhmän kehityksen ensimmäinen vaihe on nimeltään muodostusvaihe (forming). Ryhmän jäsenet ovat alussa hyvin riippuvaisia ohjaajastaan, jolta he odottavat apua tilanteen ratkaisemiseksi. Jäsenten käytös on varovaista ja muodollista, eikä kukaan halua ärsyttää ketään. Jäsenet etsivät omaa paikkaansa ryhmässä, ryhmän toiminnan tavoitetta selvitetään ja yhteisiä pelisääntöjä etsitään. Ryhmä tuntuu turvalliselta ja yleensä sen ilmapiiri on myönteinen. Ryhmän tehtävät, säännöt ja menetelmät alkavat vähitellen hahmottua, ja samalla etsitään hyväksyttävän käyttäytymisen rajoja. Ihmiset ovat yleensä ahdistuneita ja epävarmoja, koska tilanne on outo, ja he pyrkivät sopeutumaan tilanteeseen ja tutustumaan tehtävään parhaansa mukaan. (Kopakkala 2005, 49; Tuckman 1965.)

Ryhmän kehityksen toisessa vaiheessa, eli kuohuntavaiheessa (storming), yksilöt haluavat erottua ryhmässä. Konfliktitilanteita on paljon, ja vaiheelle on tyypillistä sisäinen taistelu ja vetäjän tai saadun tehtävän vastustaminen. Tyytymättömyys ja pettymys ryhmää kohtaan ovat yleisiä, ja ryhmäläisten rohkeus esittää omia mielipiteitään ja tarttua toisten esittämiin ajatuksiin kasvaa. Työhön ei vielä kukaan päästä kunnolla käsiksi, vaan tehtävää ja sen vaatimuksia vastustetaan tunteikkaasti. Tässä vaiheessa ryhmän jäsenet yleensä testaavat ohjaajaa ja toisiaan, eikä erimielisyyksiä pelätä. Kuohuntavaiheesta tehtävästä suoriutuminen edellyttää kaikkien jäsenten panosta, mutta osallistujilla on kuitenkin jumiutumisen tunne ryhmän sisäisen käymistilan takia. (Kopakkala 2005, 49 & 50; Tuckman 1965.)

Sopimisvaiheessa (norming) ryhmän jäsenet alkavat hyväksyä toistensa roolit ja ryhmähenki muotoutuu. Syntyy yhteenkuuluvuudentunne, jossa jäsenten keskinäinen erilaisuus hyväksytään, ja konfliktitilanteita halutaan välttää. Sopimisvaiheessa ryhmän pelisäännöt selkiytyvät

ja se pyrkii yhteistoimintaan. Suotuisasti kehittyvässä ryhmässä yhteistyötä alkaa vähitellen syntyä sekä erilaisia tunteita ja näkemyksiä voidaan ilmaista avoimesti. Ryhmä kiinteytyy, vastustus voitetaan, ristiriitoja sovitellaan, ja ne pyritään sivuuttamaan - ryhmän toiminnalle syntyy siis sääntöjä ja normeja. Ristiriidat on tiedostettu ja käsitelty, ja tunne ryhmään kuulumisesta alkaa kehittyä. Tässä vaiheessa voidaan luoda yhteisiä toimintatapoja ja tavoitteita, koska jäsenillä on jo kokemusta toistensa työskentelytavoista. Toimintailmapiiri vaikuttaa usein vapautuneelta, mutta avoimuus voi kuitenkin olla näennäistä ja yksilöllisyydestä tingittä. (Kopakkala 2005, 50; Tuckman 1965.)

Tuckmanin (1965) neljäs ryhmän kehitysvaihe on nimeltään hyvin toimiva ryhmä (performing). Tälle tasolle päästyään ryhmä on tuottava, tehokas ja luova. Resursseja hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti, ja ryhmä toimii kokonaisuutena tavoitteen suuntaisesti ja osaa jo ratkaista myös mahdolliset ristiriitatilanteet. Tällöin ryhmä voi paneutua tehtävänsä loppuunsaattamiseen ja tehokkaaseen ongelmanatkaisuun, ja sen energia voidaan suunnata työskentelyyn. Ihmissuhdeongelmat ja työnjakoon liittyvät kysymykset on melko lailla ratkaistu, ja roolit ovat joustavia ja tarkoituksenmukaisia, sekä ryhmän jäsenten erilaisuutta osataan käyttää hyväksi. Ryhmän jäsenet kykenevät työskentelmään vastuullisesti ja rakentavasti sekä osaavat ratkaista ryhmän sisäiset ongelmat. Ryhmän ilmapiiri on neuvokas, avoin, joustava ja tehokas. Tässä vaiheessa jäsenet yleensä suostuvat venymään ryhmän hyväksi ja työt tehdään yhteisvastuullisesti. (Kopakkala 2005, 50 & 51; Tuckman 1965.)

Tuckman (1977) tarkisti malliaan kymmenen vuotta myöhemmin, ja lisäsi malliinsa viidennen vaiheen: Lopetus (adjourning). Tässä vaiheessa ryhmä lopettaa toimintansa ja jäsenet hyväksyvät toisensa. Tunteet saattavat olla hyvinkin voimakkaita, tavallisesti surua ja haikeutta. (Niemistö 2012, 161-162; Tuckman ja Jensen 1977.)

3.3 Tanssin merkitys hyvinvoinnin tuottamisessa

Tässä kappaleessa tarkastelen tanssia ja sen ilmentymiä eri näkökulmista sekä esittelen hyvinvoinnin määritelmän. Tanssin tietoperusta ei varsinaisesti ole tutkimuksen keskiössä, mutta liittyy ryhmään rooliin ja toimintaan vahvasti. Tutkimuksen myötä ryhmästä nousee esiin myös pohdintoja, jotka liittyvät läheisesti tanssin merkitykseen hyvinvoinnin tuottamisessa, joten sen teoreettinen viitekehys on tärkeää avata. Esittelen tanssin maailmasta tehtyjä tutkimuksia, ja niitä seikkoja, jotka saattavat osaltaan selittää myös tanssikulttuureissa vallitsevia paineita. Esittelen tanssintutkimuksia myös tanssin positiivisia vaikutuksia ja hyvinvointia tuottavasta näkökulmasta. Teoriaosuuden on tarkoitus luoda tietoperustaa myöhemmin raportissa esiintuomilleni pohdinnoille.

Hyvinvoinnin osatekijät jaetaan yleensä kolmeen ulottuvuuteen: terveyteen, materiaaliseen hyvinvointiin ja koettuun hyvinvointiin tai elämänlaatuun. Hyvinvointi-käsite viittaa suomen kielessä sekä yksilölliseen hyvinvointiin että yhteisötason hyvinvointiin. (THL/Hyvinvointi.)

Yhteisötason hyvinvoinnin ulottuvuuksia ovat mm. elinolot, työllisyys ja työolot sekä toimeentulo. Yksilöllisen hyvinvoinnin osatekijöiksi taas luetaan sosiaaliset suhteet, itsensä toteuttaminen, onnellisuus ja sosiaalinen pääoma. Yhä useammin koettua hyvinvointia mitataan elämänlaadulla, jota muovaavat terveys ja materiaalinen hyvinvointi, samoin kuin yksilön odotukset hyvästä elämästä, ihmissuhteet, omanarvontunto ja mielekäs tekeminen. (Allardt 1993.)

Tähän mennessä kattavin esiintyvien taiteilijoiden persoonallisuuden tutkimus on Marchant-Haycoxin ja Wilsonin (1992) tekemä. Tutkimuksessa verrattiin näyttelijä-, muusikko-, laulaja-, ja tanssija-otoksia toisiinsa ja muuhun väestöön persoonallisuusprofiileilla. Tutkimuksessa vahvistui, että eri alojen esiintyjät voidaan erottaa toisistaan persoonallisuuden osalta. Tutkimuksen tulosten mukaan tanssijat olivat emotionaalisesti epävakain ryhmä - heidän itsetuntensa ja riippumattomuutensa oli vajavainen. (Wilson 2003, 191.)

Bakker (1988) tutki 11-16- vuotiaita balettikoululaisia (kaikki naispuolisia) ja vertasi heitä tanssia harrastamattomiin verrokeihin. Tanssijoiden itsetunto oli alempi kuin tanssia harrastamattomien, eikä heidän fyysinen minäkuvansa ollut yhtä suotuisa. He olivat myös introvertimpia, ahdistuneempia ja suoritushakuisempia. Tuloksia selitettiin sekä valikoituvuudella että tanssimaailman paineidein vuorovaikutuksella. Tanssijoiden valikoituvuus tanssissa menestymistä edistävien piirteiden, esimerkiksi herkkyyden ja kunnianhimoisuuden, osalta sekä baletin edellyttämän kovan kurin nuoriin tanssijoihin kohdistamat rasitukset nähtiin selityksinä tutkimuksen tuloksille. Koska tanssijan työhön kuuluu tunteiden ilmaiseminen, oletettiin, että korkea emotionaalisuus saattaisi olla jopa hyödyksi. Bakker päätteli, että tanssijoille tyypilliset persoonallisuuspiirteet johtuvat pääasiassa valikoituvuudesta, jossa baletin alakulttuuri vetää puoleensa persoonallisuudeltaan tietynlaisia opiskelijoita, vaikka valinta ja oppiminen alakulttuurin sisällä saattaa vahvistaa tätä stereotyyppistä persoonallisuusprofiilia jossain määrin. (Wilson 2003, 190-191; Bakker 1988.)

Laadullista tanssipedagogiikan tutkimusta on tehty enenemässä määrin, mutta tutkimus ei pysty vastaamaan kysymykseen siitä, mikä tanssissa on pedagogisesti merkityksellistä tai millainen tanssi tuottaa eheyttäviä tai merkityksellisiä kokemuksia. Heli Kauppilan väitöstutkimus avaa baletinopetuksen eettisiä perusteita hienovaraisella tavalla, tanssinopettajan näkökulmasta. Kauppila pohtii tanssin merkitystä subjektiivisen hyvän elämän kokemuksen rakentumisessa ja rakentaa kokonaisvaltaista lähetymistapaa tanssinopetukseen, jossa lajikohtaiset

taidot ja hyvän elämän toteutusehdot linkittyvät. Kokonaisvaltaisuudessa on keskeisellä tavalla mukana myös kehontietoisuus. (Anttila 2013, 46-47; Kauppila.)

Maarit E. Ylönen tutkii artikkelissaan omaa tanssimistaan, tutkijan ruumiinkokemusta, tiedon menetelmänä. Ylösen mukaan tanssin nautinto kuuluu ihmisen perusluontoon, mutta se vaihtelee, millaisena tuo nautinto kullekin yksilölle ja eri kulttuureissa eläville ihmisille eri tilanteissa näyttäytyy. ”Myös tanssissa on häpeän hetkensä ja kohtalon kolhansa, inhimillisten tunteiden ja tilanteiden kirjo”. (Saarikoski 2003, 12; Ylönen.)

Amerikkalainen tanssintutkija Judith L. Hanna määritteli tanssin seuraavasti: ”Tanssi on inhimillistä käyttäytymistä, joka koostuu tanssijan kannalta tarkoituksellisista, tahallisen rytmikkäistä ja kulttuurisesti muotoutuneista jaksoista nonverbaaleja ruumiinliikkeitä, jotka eivät ole tavanomaisia motorisia toimintoja vaan liikkellä on luontaista ja esteettistä arvoa.” (Saarikoski 2003, 21; Hoppu.)

Tanssiliiketerapiassa käytetään liikkeen ja tunteen välistä yhteyttä välineenä, jonka avulla yksilö voi eheyttää persoonallisuuttaan saavuttaakseen selkeämmän minäkuvan (Payne 1992). Ajatuksena on, että liike on sanoja suurempi ja välittömämpi itseilmaisun muoto ja mahdollinen kaikille ihmisille, myös sellaisille, joilla ei ole muuta kommunointikeinoa. Leste ja Rust (1984) havaitsivat, että terapeuttinen tanssi vähensi ahdistusta tehokkaammin kuin musiikki-terapia ja liikuntakoulutuksen kontrolliryhmät. Wilsonin mukaan pitkäaikainen rytmikäs tanssiminen saattaa aiheuttaa muuntuneita tietoisuudentiloja ja voimakas fyysinen toiminta johtaa hyvinolontunnetta luovaan endorfiinituotantoon. (Wilson 2003, 230-231; Payne 1992, Leste & Rust 1984)

Tanssin merkityksiä voidaan etsiä hyvinkin monesta eri suunnasta, mutta Petri Hoppu (2003) nostaa esille kolme argumenttia, jotka hän näkee olennaisimpana: tanssi on 1) merkityksellistä itsessään, 2) sosiaalisesti merkittävää, 3) ihmisen olemuksen kannalta tärkeää. Tanssilla voi olla monenlaisia funktioita, ja siitä voi löytää monentasoisia merkityksiä. Kuitenkin kaikkien funktioiden hävitessä tai ilmaistavissa olevien merkitysten kadotessa tanssi saattaa jatkaa elämäänsä: ne eivät olleetkaan olennaisimpia syitä tanssimiselle, vaan ihmisruumiiseen syväle juurtunut liike itsessään pitää tanssia elävänä. (Saarikoski 2003, 44; Hoppu 2003.) Tanssi siis näyttää tuottavan hyvinvointia ja olevan merkityksellistä itsessään.

4 Tanssiryhmän perusidea ja taustat

Toimin elinkeinoharjoittajana yrityksessä Toiminimi Kaisla Kulmanen. Perustin kaksi vuotta sitten tanssiryhmän, joka tähtää esiintymisiin ja treenaa yhdessä kolme kertaa viikossa. Laskutan toiminimeni kautta tanssiryhmän jäseniltä kuukausimaksua, jolla katan yrityksen pyörit-

tämiseen liittyvät toistuvat kulut, salivuokrat sekä saan myös itselleni tuloja korvaukseksi työstäni.

Tanssiryhmän perusidea perustuu siihen, että ryhmäläiset eivät maksa yksittäisistä tunteista, vaan maksavat kiinteätä kuukausimaksua, riippumatta siitä kuinka paljon pääsevät harjoituksissa käymään. Näin ollen kun kaikki maksavat summan aina, jäsenmaksu on mahdollista pitää alhaisena. Koska summan kate on niin suuri, ei ryhmäläisiä myöskään niin helposti harmita, jos he eivät aina pääse treeneihin.

Ryhmän ensisijainen tavoite on ryhmän jäsenten hyvinvointi ja sen tukeminen sekä voimauttavien hetkien tuottaminen arjen keskellä. Itsetunnon ja kehonkuvan vahvistaminen on myös keskeinen tavoite. Ryhmä pyrkii vastaamaan sen jäsenten perustavanlaatuisen tarpeeseen ja haluun kehittyä ja tanssia tanssin itsensä vuoksi, samalla kuitenkin pitämällä tanssimaailman paineet ja määritelmät mahdollisimman etäällä. Tanssiryhmän perusajatuksen taustalla on siis ideologia, jossa pyritään hienoon ja esteettiseen tanssiin, kuitenkin unohtamatta tanssijoiden itsensä hyvinvointia ja oman kehon sekä mielen kunnioittamista. Ideologia pitää sisälleen ajatuksen, että erilaisten taitojen oppiminen sekä esiintyminen toisille ovat itsessään voimauttavia. Tanssiryhmä tähtää toiminnallaan siis jonnekin suorituskeskeisen tanssimaailman ja täysin paineettoman tanssiterapian välimaastoon. Ryhmän työskentely on voimavara-keskeistä, unohtamatta taiteellista ambiotia.

Tavoitteena on, että kukin ryhmäläisistä tuntee omat vahvuutensa ja näkee itsensä tanssijana. Identiteetin kehityksessä ihminen samastuu ja jäljittelee niitä tärkeitä ihmisiä, joita hän ihailee ja joiden kaltainen hän haluaisi olla, siten hän saavuttaa myös oman identiteettinsä. Identiteetti on minän pysyvyyttä ja varmuutta kuvaava tunne. Se on eräänlainen minän kokonaisuus, jonka osia ovat mielikuva itsestä ja minäkäsitys. (Keltinkangas-Järvinen 1999, 112.) Tanssijan identiteetin saavuttaminen omasta tasosta riippumatta on työskentelyn keskiössä.

Ryhmän tavoite on toimia positiivisena esimerkkinä muille tanssijoille sekä muille ihmisille, jotka pelkäävät tehdä sitä, mistä nauttivat ulkoisten paineiden pelossa. Tavoitteena on myös tehdä ryhmää tunnetuksi tanssipiireissä ja kannustaa muita tanssijoita tekemään rohkeasti oman näköistään tanssia ulkoisista paineista tai muoteista välittämättä sekä luomaan rohkeasti jotain uutta. Ryhmän idealistisena tavoitteena on jatkaa yhteiskunnallisesti kantaaottavien koreografioiden tekemistä. Mahdollisesti myös esimerkiksi ajoittainen mediahuomion saaminen sanomallemme olisi hienoa.

Tulevaisuudensuunnitelmissa olisi keikkailu, ja mahdollisesti myös keikkamatkojen tekeminen. Tavoitteena on tehdä näyttäviä koreografioita, joita on ilo katsella ja joiden esittämistä ryhmäläiset saavat onnistumisen kokemuksia. Jokaisen rohkeuden kasvattaminen ja itsensä

ylittäminen niin treeneissä kuin lavallakin on ryhmän perusajatus. Yhteisinä teknisinä ja tanssillisina tavoitteina ovat ryhmäläisten kunnan kasvattaminen sekä yhtenäisemmän liikekielen saavuttaminen. Tavoitteena on myös, että jokainen ryhmäläinen oppisi kuuntelemaan kehoaan sekä tunnistamaan oman tanssijuutensa vahvuudet ja kehitysalueet. Pyrkimys on, että jokainen oppisi myös muokkaamaan harjoittelua itselleen sopivaksi. Tavoitteena on tiivis ja hyvä ryhmähenki, ja ryhmäläisten osaamisen ja vastuun kasvattaminen niin, että ohjaaja olisi jatkossa aina vain tarpeettomampi.

4.1 Yrityksen ja ryhmän perustamishistoria

Sain idean oman yrityksen perustamisesta keväällä 2015. Silloin tuntui, että olin saanut tanssinopettajan työstä tanssikoulussa jo sen, mitä siltä halusin saada. Koin, että neljän opetusvuoden jälkeen en enää kehittynyt samalla tavalla kuin ennen ja kaipasin uusia haasteita. Halusin keskittyä yhteen koreografiaan kerrallaan useamman sijaan sekä tuntea oppilaani paremmin. Tavoitteenani oli myös omanlaisen tanssityylin kehittäminen välittämättä tanssiyhteisöjen tai tanssikoulujen asettamista paineista.

Tanssiryhmän idea lähti siitä, että ryhmän tyyliä tai genreä ei etukäteen määriteltäisi, eikä se yrittäisikään olla jotain tiettyä lajia tai kilpailla muiden ryhmien kanssa. Ryhmän perusarvoiksi muodostuivat oman näköisen tanssin ja liikekielen luominen ja erilaisten rajojen rikkominen välittämättä ulkoisista paineista. Ajatus myös yhteiskunnallisten teemojen käsittelystä tanssin keinoin tuli ilmoille, ja se on myöhemmin muodostunut keskeiseksi lähtökohdaksi koreografioiden luomisessa. Lajit voisivat periaatteessa olla mitä vaan koen haluavani tehdä, mutta lähtökohta olisi kuitenkin tehdä visuaalisesti näyttäviä ja meneviä koreografioita, joissa afrokaribialaiset ja katutanssilajit olisivat pohjana.

Afrokaribialaisilla tansseilla viitataan sekä Karibian alueelta lähtöisin oleviin tansseihin että joihinkin afrikkalaistaustaisiin tanssilajeihin. Fuusioimamme lajit ottavat vaikutteita muun muassa dancehall reggaesta, socasta, reggaetónista, afro beatista, afro housesta sekä katutanssilajeista. Kaikkien näiden tanssilajien liikekielessä yhteistä on juurevuus, ja musiikki on voimakkaan rytmikästä. Koreografioissa yhdistelen elementtejä näistä lajeista showtanssin konseptiin ja nykytanssin kerronnallisuuteen.

Ajattelin ensin, että harjoitukset olisivat kaksi kertaa viikossa, mutta useampi ryhmäläinen toivoi kolmea kertaa viikossa, joten päätin toteuttaa sen. Perustin toiminnan toukokuussa 2015 ja sain kesäksi varattua salit samasta tanssikoulusta, jossa olin töissä. Pääsimme aloittamaan harjoitukset kesäkuun 2015 alussa. Alussa ryhmästä kiinnostuneita ilmoittautui lähemmäs kolmekymmentä, mutta osa karsiutui alussa aikataulusyistä. Ryhmän koko on siitä lähtien ollut noin 20 henkilöä, joista suurin osa on pysyviä jäseniä, mutta jonkun verran

porukka on vaihtunut. Kesällä teimme tekniikka-, kunto- ja akrobatiaharjoituksia sekä vanhoja sarjoja, joita olen vuosien varrella opettanut eri lajeissa.

Kesän ajan loimme yhteistä osaamis pohjaa ja suuntaa ryhmälle. Idea oli myös kehittää ryhmäläisiä yhdenmukaisemmiksi erilaisista tanssitaustoista huolimatta. Kesällä annoin kaikille ryhmäläisille henkilökohtaista palautetta sekä tein kaikille henkilökohtaiset kesäharjoitusohjelmat oman kesälomani ajaksi. Elokuun teimme vielä tanssillisuutta tukevia harjoituksia ennen varsinaista kauden aloitusta.

4.1.1 Ensimmäinen vuosi: syksy 2015 - kevät 2016

Syyskuun 2015 alkuun mennessä suunnittelin neljän minuutin mittaisen esiintymiskoreografian. Esiintymiskoreografian tekeminen musiikin valitsemisineen ja eri rooleineen vei paljon aikaa. Miksasin harjoituksissa käytettävän esiintymismusiikin itse ja sain ääniteknikolta apua miksauksen hiomiseen myöhemmin. Esiintymiskoreografian teemaksi nousi ylistys naiseudelle, ja se oli kannanotto siihen, että nainen on arvokas juuri niin naisellisena kuin haluaa olla.

Huomasin esiintymiskoreografiaa opettaessa, että monet asiat ja kohdat koreografiassa muutuivat paljon matkalla, sillä sain uusia ideoita nähdessäni toteutuksen, ja kaikki ideat eivät käytännössä toimineetkaan siten, kuin olin suunnitellut. Esitettävää koreografiaa on siis hyvin vaikeaa suunnitella täysin valmiiksi itsekseen, vaan täytyy varata tilaa ja antaa koreografian muokkautua opetusprosessin mukana. Ryhmän vaikutus opetusprosessissa on sekä työn suola että sen suurin haaste. Mielestäni on hyvä asia, että ryhmäläiset pääsevät vaikuttamaan koreografian kulkuun ja toteutukseen, eikä lopputulos ole täysin ennalta määrätty. Jokainen tanssija tuo omanlaisensa silauksen tanssin estetiikkaan - haasteena on löytää sopiva balanssi yhtenäisyyteen pyrkivän ja toisaalta yksilön omaa persoonallista liikettä korostavan lopputuloksen välillä.

Havaitsin joidenkin oppilaiden välillä turhautuvan, jos itselläni ei ollut jokaiseen kohtaan täysin selkeitä ohjeita tai annoin liikaa tilaa kunkin omanlaiselle ilmaisulle. Tämä on seikka, jonka kanssa joudun edelleen jatkuvasti painiskelemaan - missä määrin ryhmäläisten kanssa on hyvä asia, että sanon, mitä ja miten tehdään, ja missä määrin taas on hyvä antaa enemmän vapauksia ryhmäläisille tuottaa jotakin oman näköistä ja tehdä omalla tavallaan? Vaikuttaa siltä, että toisille ryhmäläisistä on todella luontevaa tuottaa omaa liikettä, ja he saattavat kokea liian tarkasti määritellyt liikkeet rajoittavina, kun taas toisille ryhmäläisille nousee heti ahdistus pintaan, jos ohjeita ei ole tarpeeksi tai ne ovat liian löyhät.

Harjoittelimme vuoden 2015-2016 koreografiaa syyskuusta marraskuun loppuun, mutta emme silti saaneet sitä vielä valmiiksi. Järjestin marraskuun 2015 lopussa kaverinäytöstapahtuman vuokraamassani tanssisalissa, jonne kaikki ryhmäläiset saivat kutsua kavereitaan ja perheen-

jäseniään, se oli myös ensimmäinen tilaisuus, jossa ryhmä pääsi esiintymään. Kun tammikuun 2016 alussa tein ryhmällemme julkiset facebook-sivut, keikkakutsuja alkoi heti tulla.

Keksimme ryhmälle nimen loppusyksystä 2015 pitkän pohdinnan jälkeen. Jätän nimen opin- näyte-raportissa tarkoituksella mainitsematta yksityisyydensuojan vahvistamiseksi. Nimi viittaa tanssilajeihimme sekä ihmisten ”ravisteluun” tiettyjen yhteiskunnallisten teemojen puolesta. Yksi nimessä oleva sana tarkoittaa eroa tai erilaisuutta, ja se viittaa myös ryhmän erityisyyteen tanssin kentällä sekä ryhmässä olevien tanssijoiden keskenäiseen erilaisuuteen. Taustalla on ajatus, että ollakseen tanssija ei tarvitse sopia mihinkään tietynlaiseen tanssijamuottiin. Keväällä 2016 painoimme myös yhden ryhmäläisen meille suunnitteleman logon collegepaitoihin ja toppeihin, joten meillä on nyt myös oma ”jengitunnus”. Se vaikutti heti ryhmää yhtenäistävältä tekijältä.

Kevään 2016 aikana esiinnyimme kolmella eri klubilla ja otimme osaa yhteen kilpailuun. Se oli mielestäni juuri sopiva määrä, ja esiintymiset olivat opettavaisia kokemuksia. En ollut etukäteen ajatellut, että veisin ryhmän kilpailuihin, mutta olin kuitenkin aina pitänyt senkin vaihtoehdon avoimena. Päätimme keväällä ryhmän toiveesta osallistua toukokuun kilpailuihin. Kilpailut olivat jännittävä ja tunteita herättävä kokemus sekä itselleni että ryhmäläisille. Sijoituimme kilpailuissa lähes viimeisiksi, mikä ei itselleni ollut yllätys - olimmekaan ryhmänä vasta aloittaneet eikä liikekieleemme ollut vielä kovin yhtenäistä, ja kilpailuiden taso oli kova. Vaikutti kuitenkin siltä, että ryhmälle tämä sijoitus tuli suurena pettymyksenä, ja sen jälkeen suhtautuminen ryhmään joutui suuren kyseenalaistamisen alle. Pohdin silloin, oliko kilpailuihin ryhmän vieminen ollut hyvä ratkaisu, ja oliko se enemmän hajoittavaa vai opettavaista. Jälkeenpäin ajatellen se on kuitenkin ollut mielestäni tärkeä prosessi käydä läpi.

Pidimme toukokuussa 2016 kevään viimeisten treenien jälkeen illanistujaiset, jossa mietimme ryhmää ja yhteistä kulunutta vuotta. Sain ryhmäläisiltä myös paljon positiivista palautetta ja kiitoksia kauden päätteeksi.

4.1.2 Toinen vuosi: syksy 2016 - kevät 2017

Pidin kesä- ja heinäkuun 2016 lomaa ja etäisyyttä jatkuvan uuden luomisen ja opettamisen paineista. Kevään ja kesän aikana aloin kuitenkin pikkuhiljaa ideoimaan uutta esiintymisko- reografiaa ryhmälle, ja teemaksi muodostui vastalause vihalle: Dance Against Hate. Elokuussa 2016 miksasin uuden esiintymismusiikin, ja suunnittelin koreografiaa elokuun ajan päivin öin. Sain esiintymismusiikin miksaamisen hiomiseen apua ammatti-dj:ltä, ja musiikista tuli viimeistelty. Noin suuren kokonaisuuden luomistyö vei todella paljon aikaa, ja elokuussa koin turhautumisen tunteita, kun samaan aikaan kun käytin lähes kaiken aikani suunnittelutyöhön, ryhmäläiset kävivät hyvin vaihtelevasti harjoituksissa, ja treenejä jouduttiin perumaan paljon.

Kun koreografia tuli valmiiksi, ja ryhmäläiset innostuivat siitä, tuntui taas, että se on ollut kaiken työn arvoista.

Järjestin syyskuun 2016 alussa harjoitusleirin tanssikoululla, jonka olin vuokrannut meille kahdeksi päiväksi yöpymisen mukaan lukien. Leirillä opetin uuden esiintymiskoreografian lähes kokonaan, ja kävimme läpi itselleni koreografisesti haastavia kohtia, ja teimme muutoksia sen perusteella, mikä toimi ja mikä ei. Halusin järjestää leirin juuri siksi, että saisimme tehokkaasti muokattua koreografian sellaiseksi, että se näyttää hyvältä, eikä muokkaamiseen menisi koko syysä niin kuin edellisenä vuonna. Tämä idea toimi oikein hyvin, sillä niille, jotka eivät päässeet leirille, ei tarvinnut opettaa kuin se lopullinen muokattu versio, johon leirillä päädyimme.

Toinen erittäin tärkeä syy, miksi halusin järjestää treenileirin, oli ryhmähengen vahvistaminen ja motivoiva alku syyskaudelle. Ryhmähengen kannalta tuntui olevan todella tärkeää se, että meillä oli kunnolla aikaa prosessoida asioita ja viettää aikaa yhdessä. Tavoitteena on osallistaa ja sitouttaa ryhmää jatkuvasti enemmän. Tilasin myös yhden ryhmäläisistä, joka on ammatiltaan jooga-opettaja, vetämään pitkän päivän päätteeksi rentouttavan joogatunnin. Toisena leiripäivänä etenimme luovaan ryhmätoimintaan, jossa ohjeistin ryhmäläisiä tuottamaan koreografiaa pienryhmissä.

Osallistavassa (participative) oppimisessa keskeistä on kaikkien, niin johtoportaan kuin käytännön työn tekijöiden mukaan ottaminen oppimisprosessin eri vaiheisiin (Karuneva, luettu 17.5.2017; Kurki 2000, 25) eli muutostarpeen arviointiin, suunnitteluun ja toteutukseen. Murto (2009) korostaa, että kaikilla yhteisönjäsenillä on omasta asemastaan, tehtävästään, koulutuksestaan ja kokemuksestaan kumpuavaa tärkeää tietoa, jota tarvitaan työn ja työyhteisön kehittämisessä. Osallistava oppiminen tapahtuu yhteisöllisesti. (Karuneva, luettu 17.5.2017; Arvaja & Mäkitalo - Siegl 2006, 1-2, 131, Murto 2009.)

Opetin ryhmäläisille koreografian tekemisen perustyökaluja, ja he innostuivat todella. Oli hienoa nähdä, miten paljon porukka oli kehittynyt ryhmänä ja kuinka hyvin he tekivät yhteistyötä. Luulen, että jos olisin teettänyt saman tehtävän tällä ryhmällä vuotta aikaisemmin, niin se ei olisi onnistunut yhtä hyvin - ryhmästä ei ollut silloin vielä kehittynyt yhtä tiivistä ja ilmapiihirtään noin turvallista ryhmää. On hienoa nähdä, kuinka huimaa kehitystä kaikissa on tapahtunut sekä yksilöinä että ryhmänä. Pätkä ryhmäläisten yhdessä tekemää koreografiaa päätyi myös lopulliseen esiintymiskoreografiaan.

Syyskuun ja lokakuun 2016 ajan harjoittelimme esiintymisohjelmaa valmiiksi, ja olimme esiintymässä konferenssi-illallisella sekä kilpailuissa marraskuussa 2016. Tulimme kilpailussa kol-

mannelle sijalle, ja saimme finaali-paikan maaliskuussa 2017 järjestettäviin kilpailuihin. Olin kilpailuihin ja tulokseen erittäin tyytyväinen, ja ryhmä vaikutti myös tyytyväiseltä.

Tammikuussa 2017 oli tarkoitus jatkaa finaaliin harjoittelemista samalla Dance Against Hate -koreografialla vain hieman muokattuna. Maaliskuun finaaliin ilmoittautuikin vain viisi tanssijaa, joista vielä osa oli epävarmoja osallistumisestaan. Kevään kiireet ja aikataulut yllättivät myös ryhmän motivoituneimmat jäsenet. Syksyn koreografia oli tehty isommalle tanssijaryhmälle, joten sitä olisi pitänyt muokata todella paljon viidelle tanssijalle, eikä lopputulos olisi varmaankaan ollut niin hyvä tai palvelut alkuperäistä ideaa. Niinpä päätimme ryhmänä mahdollisesti mennä finaaliin toisella koreografialla, jota olimme harjoitelleet vain itseämme varten. Sovimme, että harjoittelemme yhdessä tätä uutta koreografiaa ja päätämme pari viikkoa ennen kilpailuja osallistummeko niihin. Lisäsin tähän uuteen koreografiaan jatkoa, ja temaatteisesti se jatkoi siitä, mihin edellinen koreografia jäi.

Ryhmäläisten aikataulupaineiden ja sairastumisten vuoksi jouduimme kuitenkin jättämään finaalin väliin, sillä esiintyjä ei olisi ollut tarpeeksi. Tämä oli varmasti osalle ryhmäläisistä pettymys, jota voisi vielä käsitellä enemmän yhdessä. Päätös tehtiin aika nopeasti eräiden harjoitusten päätteeksi, enkä ollut ymmärtänyt varata sen käsittelylle tarpeeksi aikaa. Olimme sopineet aiemmin, että kyseisissä harjoituksissa päätämme, osallistummeko kilpailuihin. Olin virheellisesti olettanut, että päätyisimme siihen ratkaisuun, että menisimme kuitenkin kilpailemaan, koska monet olivat kilpailuista myös niin innoissaan. Tämän takia myös itselleni tuli yllätyksenä se, ettei osallistujia ollutkaan tarpeeksi, ja vaikea päätös olla menemättä piti tehdä nopeasti harjoitusten päätteeksi. Itseäni jäi jälkeensä mietityttämään, jäikö monelle ryhmäläiselle siitä pettynyt olo. Tämä on sellainen tilanne, jossa olen mielestäni toiminut ohjaajana epäammattimaisesti. Koska tämä jäi harmittamaan, aion seuraavalla purkukerralla toukokuun lopussa ottaa tämän puheeksi.

Päätimme kuitenkin korvaavasti järjestää kaverinäytöksen ryhmäläisten ystäville ja tutuille toukokuussa 2017, jossa esitimme sekä syksyn koreografian että kevään koreografian. Harjoittelimme ahkerasti kaverinäytöstä varten, ja esiintyjä kaverinäytökseen tuli kymmenen. Esiinnyin myös itse ryhmän kanssa toisessa koreografiassa, ja se oli itselleni suuri askel. Kaverinäytöksessä oli sopivasti yleisöä, ja näytös sujui hyvin.

5 Purkukerrat

Olen pitänyt tanssiryhmäni kanssa vähintään muutaman kerran vuodessa purkutilaisuuksia, joissa käsittelemme yhdessä toiminnallisten menetelmien sekä keskustelun avulla ryhmän sisäisiä asioita. Kutsun näitä tilaisuuksia purkukerroiksi. Nämä ovat olleet ryhmäläisille tilaisuuksia kertoa tunteistaan sekä antaa minulle palautetta ja esittää toiveita. Vaikuttaa siltä,

että nämä tilaisuudet on ryhmän sisällä yleisesti koettu hyödyllisiksi, vaikeivat ne aina olisikaan olleet aivan ruusuisia hetkiä.

Toimivan yhteisön tai ryhmän luominen ja hyvinvoinnin kehittäminen vaativat aikaa ja jatkuvaa kehittämistä. Tekemällä näkyväksi ryhmän ilmiöitä ja mahdollistamalla sen, että kaikki saavat suunvuoron, voi purkaa jokapäiväisiä asetelmia sekä puhdistaa ilmaa. On tärkeää, että kaikki ryhmäläiset pääsevät olemaan osana tavoitteiden ja yhteisen suunnan suunnittelua, ja kaikki saavat äänensä kuuluviin. Erimielisyyksien selvittäminen sekä muiden mielipiteiden kuunteleminen ja huomioon ottaminen ovat ensisijaisen tärkeitä. Ryhmäläisillä on myös erilaisia tarpeita, ja niille on hyvä antaa tilaa. Uskon, että joustavuus ja erilaisuuden hyväksyminen luovat parempaa ilmapiiriä, ja ryhmäläiset todennäköisemmin sitoutuvat toimintaan.

On kuitenkin helppo sanoa, että on otettava kaikkien mielipiteet huomioon ja kuunnella, mutta tämä jää helposti toteutumatta, jos ei purkamiselle ja kehityskeskusteluille erikseen järjestetä tilaisuuksia. Kun viettää paljon aikaa yhdessä, ryhmässä syntyy ristiriitoja ja toistuvia asetelmia, joiden purkamatta jättäminen saattaa johtaa vaikeampiin ilmapiiriongelmiin.

Olen miettinyt ryhmän perustamisesta asti ryhmän dynamiikkaa ja sitä, miten parhaiten voisin ohjaajana tukea sitä, että kaikki ryhmäläiset saisivat äänensä kuuluviin. Olin myös mielessäni haudutellut ajatusta luovan työpajan ja keskustelun vetämisestä ryhmälle, mutta ajatus tuntui aluksi vieraalta, sillä se poikkeaisi selvästi tavanomaisesta ohjaustilanteesta. Olin myös ymmärtänyt joistakin kommentteista, että jotkut ryhmäläisistä vierastaisivat tällaista keskustelua ja haluaisivat ehkä vain nauttia harjoittelusta. Näin kuitenkin, että osalle tunteiden ja roolien purkaminen saattaisi olla helpottava ja tärkeä asia, joten päätin toteuttaa ensimmäisen purkukerran siitä huolimatta, että osa ryhmäläisistä haluaisi vaan harjoitella sen kummemmin miettimättä.

Olin aloittanut ryhmän vetämisen tanssinopettajamaisella työotteella, eikä keskustelulle ollut aiemmin samalla tavalla varattu aikaa harjoituksissa. Sosionomikoulutuksesta saamieni työkalujen ja luovien toimintojen menetelmien avulla ryhmän ohjaaminen oli minulle tuttua opiskeluprojekteista ja harjoittelupaikoilta, mutta en ollut koskaan aiemmin ohjannut vastaavaa tanssituntikonseptissa. Kahden eri tyyppisen taidon yhdistäminen oli aluksi vierasta. Oppilaat olivat tottuneet tietynlaiseen ohjaustyyliini, ja ajattelin, että tyyliin saattaa helposti kiintyä ja muutos tuntua vaikealta. Ensimmäisen purkukerran myötä koko ryhmänohjaamiseen tuli selkeästi sosiaalialalta saamiani eväitä nimenomaan tunteiden käsittelyyn, asioiden purkamiseen ja ryhmän päätöksentekoon liittyen. Siitä tulikin pikkuhiljaa enemmän ja enemmän myös määrittävä tekijä omanlaiselle ohjaustyyliille. Tyyli on vuoden mittaan kehittynyt ja vakiintunut, ja vaikuttaa siltä, että myös ryhmäläiset ovat oppineet yhteisen tavan toimia ja purkaa asioita ryhmässä.

Järjestin kevään 2016 aikana kaksi luovaa toimintapajaa eli purkukertaa ryhmälleni. Ensimmäinen oli tammikuussa 2016 ja toinen toukokuussa 2016. Nämä sisälsivät luovia toimintoja, kuten draamallisia, tanssillisia ja kuvallisia harjoituksia, joiden avulla virittäydyimme keskusteluun kunkin jäsenen ryhmään liittyvistä tunteista. Harjoitusten tarkoitus oli auttaa eläytymään erilaisiin tilanteisiin ja rooleihin sekä tuoda erilaisia tunteita pintaan. Näiden jälkeen ohjasin koko ryhmän yhteisen purkukeskustelun.

Purkukeskusteluissa kaikki saivat tuoda esiin jotakin positiivista ryhmästä sekä jotakin kehitettävää tai jotain, mikä on itseä ärsyttänyt tai häirinnyt. Kuvakorttien tai superpallojen avulla tehtiin näkyväksi se, että kaikki saivat käyttää tasaisesti puheenvuoronsa. Toisella kerrosta alustimme myös tavoitekeskustelua ja pohdimme ryhmän tulevaisuuden suuntaa. Kokosimme tavoitteet ja erilaiset kehittämissuhteet ja uudet käytännöt yhteen kolmannella tällaisella purkukerralla syyskuussa 2016.

Neljäs purkukerta oli marraskuussa 2016, ja analysoin opinnäytetyössäni erityisesti tätä purkukertaa ja sen teemoja. Neljännen purkukerran teemana oli erityisesti ryhmän ilmapiirin ja kriisivaiheiden käsittely. Neljännen purkukerran jälkeen lähetin ryhmäläisille vielä sähköisen kyselylomakkeen, jossa he saivat vastata samoihin kysymyksiin vielä nimettömästi. Kerron ensin lyhyesti pohjaksi kolmen ensimmäisen purkukerran sisällöt sekä teemat, joita olemme käsitelleet.

5.1 Ensimmäinen purkukerta tammikuu 2016, tunteiden salliminen

Ensimmäisellä purkukerralla selitin ryhmälle aluksi, mitä tulemme tekemään ja miksi tämä on mielestäni tärkeää. Perustelin ryhmälle näkemykseni siitä, että ryhmässä tapahtuu aina väistämättä monenlaisia ilmiöitä, ja tietyt roolit muotoutuvat, joten mielestäni näitä on hyvä välillä purkaa ja tehdä näkyväksi. Tarkoitus oli yhdessä myös opetella avointa keskustelukulttuuria ja yhteistä tapaa käsitellä tunteita ryhmässä. Pyrkimys oli näyttää, että kaikenlaiset tunteet ovat ryhmässä sallittuja, ja niitä on hyvä opetella tuomaan esille oikeina hetkinä ja käsitellä niitä yhdessä. Aikaa koko kerralle oli varattu yhteensä kolme tuntia.

Aluksi teimme harjoituksia, joiden tarkoituksena oli virittää ryhmäläisiä keskusteluun sekä kasvattaa ryhmäytymisen kokemuksia. Teimme ensimmäiseksi eläytymisharjoituksen, jossa jokainen sai ensin kuunnella omaa kehoaan ja eläytyä erilaisiin eläinten rooleihin. Leikki kehittyi pikkuhiljaa niin, että eläimet tutustuivat ja ottivat kontaktia toisiinsa. Seuraavassa harjoituksessa ryhmäläiset lähtivät liikkumaan tilassa, ja annoin ohjeita vaihdellen eri tempoja. Harjoitus jatkui niin, että ryhmäläisten tehtävä oli kuunnella ja aistia ryhmän liikkeitä ja mennä yhteisestä sanattomasta päätöksestä kyykkyy, ja yhteisestä päätöksestä ylös. Sen jälkeen liikkeeseen lisättiin erilaiset tunnetilojen vaihtelut.

Teimme myös harjoituksia erilaisisten tunnetilojen ilmaisemisesta eri rooleihin eläytyen ja tilassa liikkuen. Harjoitusten tarkoituksena oli lämmitellä ja virittää ryhmää keskusteluun, jossa kaikenlaiset tunteet olivat sallittuja. Keskusteluosuudessa jokainen sai tuota kuvakorttien avulla esiin jonkun asian, mikä ryhmässä on ollut hyvää ja innostavaa sekä jonkun asian, mikä itseä on ryhmässä häirinnyt tai ärsyttänyt. Jokainen kertoi vuorollaan molemmat asiat, ja keskustelimme näistä. Keskustelun päätteeksi jokainen laittoi superpallon keskelle kuvaamaan jotain, mistä on innoissaan tanssiryhmässämme. Lopuksi teimme vielä tanssillisen rentoutumisharjoituksen, jossa jokainen sai kehollisesti purkaa keskustelun nostattamia tunteita.

5.2 Toinen purkukerta toukokuu 2016, ryhmän tulevaisuus ja tavoitteet

Toisella purkukeralla teimme osittain samoja viritteleviä harjoituksia kuin ensimmäiselläkin kerralla. Osa osallistujista oli ollut edellisellä kerralla paikalla, ja harjoitukset olivat tuttuja, mutta joillekin ne tulivat aivan uutena. Toisen purkukerran teemana oli käsitellä tulevaisuutta ja tavoitteita.

Virittävien harjoitusten jälkeen ensimmäinen keskustelu aiheesta käytiin parin kanssa kahdestaan. Tehtävänä oli puhua parin kanssa siitä, mitä olet oppinut tanssiryhmästä ja mikä on ollut erityisen kivaa. Tämän jälkeen parin kanssa keskusteltiin siitä, mitä kukin odottaa ryhmän tulevaisuudelta, esimerkiksi harjoituksilta, esiintymisiltä, ryhmältä, koreografioilta tai imagon tai muun suhteen.

Tämän jälkeen kävimme lyhyesti läpi ringissä koko ryhmän kesken, mitkä olivat parikeskustelun tärkeimmät esiin nousseet asiat. Seuraavaksi käsitelimme kuvakorttien avulla yhteisesti ryhmään liittyviä ärsytyksen tunteita, hyviä asioita sekä tulevaisuuden tavoitteita. Keskustelimme siitä, mitä myös tavoitteiden saavuttaminen tarkoittaa, ja mikä on jokaisen rooli ja vastuu niiden saavuttamisessa sekä nimesimme konkreettisia sääntöjä, joista kiinni pitäminen auttaa kaikkia.

Ryhmäläisten purussa esiin tuomia hyviä asioita olivat muun muassa: *”ryhmässä on monenlaisia persoonia, elämäniloa, ryhmässä unohtaa stressin, yhteisöllisyys on voimavara, rentous, ryhmään kuulumisuus, saa olla oma itsensä, olemme muihin verrattuna erilaisia oman tien kuljijoita, tämä on monelle ollut uusi alku, toisten osaaminen motivoi kehittymään.”*

Ryhmäläisten purussa esiintuomia kehitettäviä asioita olivat muun muassa: *”ajanhallinta, keskittyminen opetukseen, sitoutuminen ryhmäläisillä välillä haastavaa, tanssitekniikka, selkeämpiä ohjeita opetuksessa, työpajoja tietyistä lajeista, tehtävät ja ryhmäläisille delegointi ruokkivat sitoutuneisuutta, lajitietoutta, ei ole aina helppoa olla mukana, ei saa pitää ryhmää ja harjoituksia itsestäänselvyytenä vaan kokea myös oma vastuu.”*

Ryhmä tuotti myös mielikuvia ja toiveita siitä, millaisena näkee ryhmän tulevaisuuden. Esiintulleita toiveita olivat muun muassa se, että ryhmä kehittyisi tanssillisesti, ilmapiiri pysyisi yhtä hyvänä ja rentona, kehittämistarpeista voisi aina puhua ja ratkaista ne, tavoitteellisuuden vahvistaminen sekä ryhmänä että yksilönä ja erilaisuuden hyödyntäminen. Ryhmä toivoi muodostuvansa vielä tiiviimmäksi tiimiksi, kuin sisarusperheeksi, ja toivoi, että kaikkien aktiivisuus sekä harjoituksissa että niiden ulkopuolella kasvaisi. Leirejä, workshoppeja ja retkiä toivottiin. Esiin tuotiin myös näkemys ryhmästä ja sen roolista positiivisen energian levittäjänä.

Sovimme myös muutamista uusista säännöistä, kuten siitä, että harjoituksille määriteltiin minimiosallistujamäärä ja ryhmäläisillä on velvollisuus ilmoittaa, jos eivät pääse harjoituksiin. Näin ollen jos osallistujia ei ole tarpeeksi, ohjaaja voi perua harjoitukset. Perusteena tälle oli se, etten joutuisi tekemään turhaa suunnittelutyötä ohjaajana ja se, että ryhmäläiset kokisivat myös oman vastuunsa ryhmän jäseninä. Tämä sovittiin yhdessä ja purkukerralla olleet jäsenet pitivät sitä kohtuullisena.

5.3 Kolmas purkukerta syyskuu 2016, uudet käytännöt

Elokuu 2016 oli selkeästi ryhmän historian suurin kriisikohta. Toukokuussa olin sovitusti määritellyt minimiosallistujamäärän, joka osallistujia pitäisi olla harjoituksissa tai muuten ne perutaan. Koska kesä- ja heinäkuussa ei ollut harjoituksia lainkaan, elokuu oli ensimmäinen jakso, jolloin uusi sääntö tuli käytäntöön. Elokuussa tilanne oli se, että useampi ihminen oli ilmoittautunut osallistuvansa elokuun harjoituksiin, mutta kesälomien ja muiden menojen takia kuitenkin harjoituksissa kävi hyvin vähän ihmisiä. Tästä syystä harjoituksia peruttiin huomattavan paljon. Tämä aiheutti selkeää kuohuntaa ja turhautumista ryhmässä ja sain ohjaajana kritiikkiä osakseni huomattavasti. Jouduin tekemään paljon vaikeita päätöksiä, jotka eivät miellyttäneet ryhmäläisiä.

Tämä oli myös ensimmäinen kerta, jolloin toin ryhmäläisille selväksi, etten tee tätä työtä, jos ryhmä ei ole sitoutunut. Perustelin uudelleen, miksi harjoituksia perutaan, jos osallistujia ei ole tarpeeksi. Aikaisemmin mitään selkeää ilmoittamissääntöä poissaoloista ei ollut, ja olin harjoituksissa paikalla aina - välillä niin, että osallistujia oli vain pari. Ryhmä ei ollut siis vielä tottunut siihen, että harjoituksia peruttiin vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Elo- ja syyskuu 2016 ovat olleet selkeästi ryhmän vaikeimmat vaiheet, ja monet ryhmäläiset sekä minä itse ohjaajana kyseenalaistimme koko ryhmän toiminnan ja olemassaolon. Tästä syystä oli tarpeen pitää purkukeskustelu syyskuussa sekä määritellä selkeästi ryhmän säännöt ja käytänteet sekä selkeyttää se, mikä on ohjaajan rooli, asema sekä vastuu, ja toisaalta myös ryhmäläisten vastuu toiminnan toteutumisessa.

Syyskuun purkukerralla jatkoimme siitä, mihin jäimme keväällä, sekä kävimme läpi elokuun harjoitusten perumisten aiheuttamia tuntemuksia. Selkeytin myös ohjaajan resurssijani ja mahdollisuuksia ryhmän ohjaamisessa. Sovimme myös monesta uudesta käytännöstä ja säännöistä. Säännöt koskivat poissaoloista ilmoittamista, ryhmäläisten vastuuta ottaa selvää, mitä harjoituksissa on tehty, ryhmälle delegoimista esimerkiksi drop box-palvelutunnusten luomis- tai sosiaalisen median päivittämisasioista sekä ohjaajan velvollisuuksia ja uusia käytäntöjä informoida ryhmäläisille harjoitusten sisällöistä ja muutoksista etukäteen.

Syyskuun purkukerralla myös selkeytimme, ketkä ryhmäläisistä ovat parhaillaan aktiivisia. Tein ohjaajana myös selväksi ryhmälle, että jos kaikki hoitavat oman osuutensa sovitusta asiasta, itselläni vapautuu enemmän resurssia sisällölliseen työhön, ja sitä kautta voin myös toteuttaa ryhmäläisten sisältötoiveita paremmin. Kerroin myös ryhmälle sen, ettei ryhmäläisten sitoutuminen ja vastuu tule näkyväksi, jollei treenejä peruta vähäisen osallistujamäärän vuoksi, vaan ohjaaja on paikalla tilanteessa kuin tilanteessa. Selvensin ryhmälle myös omat resurssini tähän työhön ja sen, että koska toiminta ei ole taloudellisesti kovin kannattavaa, teen tätä intohimon vuoksi juuri niin kauan, kuin ryhmä on toimintaan sitoutunut. Ryhmä vaikuttii ymmärtävän tämän hyvin.

Syksyn aikana vaikutti siltä, että ryhmä oli sitoutuneempi kuin koskaan ja aktiivisuus harjoituksissa ja ryhmään liittyvien asioiden hoitamisessa kasvoi suuresti. Akuutista kriisistä oli siis päästy yli tunteita käsittelemällä sekä sääntöjä selventämällä. Todennäköisesti tämä muistetaan kuitenkin ryhmän vaikeimpana vaiheena, joka on saattanut jäädä ryhmäläisten mieliin kaihtamaan.

5.5 Neljäs purkukerta marraskuu 2016, ryhmän kriisikohdat ja ryhmäprosessi

Ryhmän historian neljäs purkukerta eli varsinainen opinnäytetyöhön liittyvä purkukerta, johon keskityn analyysissani pidettiin 27.11.2016. Aikaa kerralle piti olla varattuna yhteensä kolme tuntia, mutta valitettavasti tanssikoulun salivarauksen kanssa oli sattunut jokin väärinkäsitys, ja edellisillä vuokralaisilla olikin tunti edelleen kesken, kun meidän varauksemme olisi pitänyt alkaa. Aloituksemme myöhästyi tästä syystä noin 25 minuuttia. Tästä syystä aikaa toimintaan oli vain kaksi ja puoli tuntia, mikä oli harmi. Tässä toisaalta oli hyvä puoli se, että muutamat myöhässä tulleet ryhmäläisetkin ehtivät aloituksessa mukaan, eikä kukaan tullut paikalle kesken kaiken.

Kävin ensin ryhmän kanssa läpi, mikä purun tarkoitus on ja minkä tyyppisistä harjoituksista on kyse. Kerroin myös, että kaikki osallistuminen on vapaaehtoista, ja harjoituksia voi jättää vä-

liin, jos siltä tuntuu. Kaikki allekirjoittivat opinnäytetyön tutkimusluvut ja antoivat luvan siihen, että äänitän purkukerran keskustelut.

Ensimmäisenä teimme virittävän harjoituksen, jossa ryhmäläiset levittäytyivät saliin ja jokainen valitsi oman paikkansa. Musiikkina toimi pitkä ja rauhallinen, instrumentaalinen itämainen kappale, ja ohjeistuksena oli pikku hiljaa lähteä silmät kiinni kuuntelemaan kehoaan ja tekemään siinä hetkessä sopivalta tuntuva liikettä. Tehtävän tarkoituksena oli siis löytää itseksensä sopiva keskittymisen ja rauhoittumisen tila arjen keskeltä.

Seuraavassa harjoituksessa tarkoitus oli kuunnella ryhmää ja pyrkiä yhtenäisyyteen. Edellinen tehtävä oli virittäytymistä itseen, toinen tehtävä oli virittäytymistä aistimaan ryhmää ja muita. Kuunteluharjoitus tehtiin hiljaisuudessa niin, että kaikki ryhmäläiset olivat rykelmässä, lähellä toisiaan, ja yhden ryhmäläisen tehtävä vuorollaan oli johtaa liikettä. Ohjeistin, että liike on hyvä pitää mahdollisimman hitaana, jotta kaikki ehtivät sulavasti ja sanattomasti liikkeeseen mukaan. Harjoituksen aikana johtaja vaihtui sanattomasti yhteisestä päätöksestä ryhmää aistien. Tunnelma harjoituksen aikana oli keskittynyt ja hyvin rauhallinen. Kun kaikki olivat vuorollaan saaneet johtaa liikettä, lopetimme harjoituksen. Tämän jälkeen oli lyhyt keskustelu lähimmän parin kanssa tuntemuksista, joita harjoitus herätti.

Tämän jälkeen siirryimme mokailuharjoitukseen, jonka tarkoituksena oli vapauttaa tunnelmaa ja madaltaa virheiden tekemisen kynnyksiä ryhmän edessä. Tässä leikissä muodostetaan kaksi jonoa, joista jonon ensimmäiset kohtaavat toisensa edessä. Toinen alkaa tehdä jotakin konkreettista liikettä, joka kuvastaa jotain arkista tekemistä, ja samaan aikaan sanoo tekevänsä jotain toista arkista tekemistä. Esimerkiksi ”pesen hampaita”, vaikka todellisuudessa juoksee. Tämän jälkeen toinen alkaa tehdä sitä, mitä toinen on sanonut tekevänsä, ja sanoo samaan aikaan taas toisen toiminnon. Tämä on yllättävän vaikeaa, joten virheitä tulee väistämättä. Aina kun tekee virheen, joutuu jonon päähän ja seuraava tulee tekemään toimintoja. Leikkin vauhtia voi pikkuhilja kiihdyttää, kun kaikki ovat päässeet mukaan, ja näin ollen mokia tulee paljon. Leikki toimi hyvin vapauttavana juttuja, ja nauru oli herkässä. Leikin jälkeen otimme nopean yhden sanan fiiliskierroksen.

Seuraavana vuorossa oli sosiometria ryhmän sisäisistä suhteista. Sosiometria tutkii henkilöiden välisiä siteitä tarkastelemalla valintoja. Se on yritys tehdä näkyväksi sosiaalisen todellisuuden näkymätöntä puolta. Sosiometria ja sosiodynamiikka antavat myös välineitä käsitellä valintatilanteita ja ymmärtää, millaista roolia yksilöt kantavat eri suhteissaan. Sosiometrisessa työkentelyssä voidaan tarkastella tietoisesti ryhmäsuhteita. (Niemistö 2007, 129)

Osa ryhmäläisistä tunsivat toisensa hyvin jo paljon ennen ryhmän muodostumista ja osa taas ei ole tuntenut ketään etukäteen. Sosiometria-harjoituksen tarkoitus oli tehdä näkyväksi se, min-

käläisistä erilaisista suhteista ryhmä koostuu, jotta dynamiikasta olisi tämän jälkeen myös helpompi keskustella. Tehtävänä oli ensin laittaa käsi sen ihmisen olkapäälle, jonka on tavannut aivan ensimmäisenä ryhmäläisistä. Itse ohjaajana en ollut ensimmäisellä kierroksella mukana, vaan ohjeistin ulkopuolelta. Kävimme sen jälkeen läpi yksitellen, kenen olkapäällä kunkin käsi on ja mikä on ollut se tilanne, missä he ovat ensimmäisen kerran tavanneet. Keskusteluista nostettiin esiin hyvin erilaisia tilanteita: osa kertoi tavanneensa jo ala-asteikäisenä ja osa kertoi tilanteesta, kun on ensimmäisen kerran tullut tanssitunnille ja tavannut jonkun ryhmäläisistä pukuhuoneessa.

Tämän jälkeen jatkoimme sosiometriaohjoitusta ottamalla minut ohjaajana osaksi ryhmää. Teimme näkyväksi sen, miten kuvio muuttuu, jos minä olen mukana. Harjoitus toi esiin, keille kaikille minä olen se ensimmäinen ryhmäläinen, jonka on tavannut ja ketkä tuntevat muuta kautta. Myös minä laitoin käteni sen ihmisen olkapäälle, jonka olen tavannut ensimmäisenä, ja se ulottui ala-asteelle asti.

Tämän sosiometriaohjoituksen tarkoituksena oli toimia virittävänä ja konkretisoivana harjoituksena keskustelulle ryhmän sisäisistä suhteista ja dynamiikasta. Harjoituksen jälkeen istuimme ringiin keskustelemaan siitä, miten eri ryhmäläiset kokevat sen, että osa ryhmäläisistä tuntee hyvin ennestään. Keskustelussa tuotiin esille eri ryhmäläisten näkökulmista, miten tämä on vaikuttanut ryhmän dynamiikkaan. Kysyin vielä erikseen ryhmän tuntemuksia siitä, miten se, että osa on tuntenut minut ennestään, on vaikuttanut ryhmän dynamiikkaan.

Osa oli sitä mieltä, että erilaiset suhteet eivät ole paljon vaikuttaneet tai ovat vaikuttaneet yllättävän vähän. Osa taas koki, että ne ovat vaikuttaneet dynamiikkaan paljonkin. Esiin nostettiin ulkopuolisuuden tunteita ja enemmänkin ehkä pelkoa siitä, että jäisi ulkopuolelle. Monet ovat kokeneet sen kuitenkin enemmän helpottavana ja ilmapiiriä vapauttavana asiana, että osalla ryhmäläisistä on ollut jo valmiiksi läheiset välit. Suurin osa toi esiin, että ryhmä on ottanut hyvin vastaan ja kokee ilmapiirin hyvänä.

Seuraavaksi siirryimme käsittelemään ryhmän historian kriisikohtia ja sitä, miten kukin on kokenut ne. Jokainen sai valita kuvakorteista yhden kuvakortin kuvastamaan jotakin omasta mielestään ryhmän kriisikohtaa ja toisen kuvakortin kuvastamaan sitä, miten siitä on päästy yli tai miten siitä mahdollisesti voisi päästä yli mikäli kriisi on edelleen päällä. Kävimme jokaisen kortit ja perustelut niille läpi ringissä niin, että jokainen laittoi vuorollaan kortit keskelle ja yhtyi edelliseen.

Kriiseistä kysyttäessä esiin nostettiin ryhmän alkuvaihe ja se, ettei tiedetty vielä mihin tämä kaikki johtaa, ja käytännöt olivat vielä aika epäselviä. Tästä on kuitenkin palautteiden perus-

teella päästy hyvin eteenpäin. Myös sairastumiseni ryhmän ensimmäisenä syksynä nousi esiin, hyvin ymmärrettävästi.

Kaksi suurinta ryhmän niin sanottua kriisivaihetta, jotka nousivat esiin monien puheissa sekä lomakkeissa, ovat kevään 2016 kilpailuiden heikko sijoitus ja viime elokuun harjoitusten perumiset. Elokuun harjoitusten perumiset ja perumisten aiheuttama ryhmän kuohunta oli ryhmälle selkeästi iso asia, jota oli tärkeä käydä vielä läpi. Ryhmäläiset saivat tuoda turhautumisen tunteitaan esiin purkukeskustelussa. Elokuun harjoitusten peruminen oli tullut shokkina monelle, sillä tällainen minimi-osallistujamäärä harjoituksiin oltiin määritelty vasta toukokuun lopussa, joten kesäloman jälkeen tämä oli ensimmäinen kerta, kun uusi sääntö vaikutti käytännössä. Ennen toukokuuta pidin treenit aina osallistujamäärästä riippumatta, eikä samanlaista ilmoittamisvelvollisuutta ryhmäläisillä ollut. En elokuun osalta myöskään itse ollut osannut ennakoida tarpeeksi tällaista osallistujamäärän vähäisyyttä kuin silloin elokuussa oli, ja silloinen poissaoloista ilmoittamisen sovittu varoitusaika oli selkeästi liian lyhyt ja toimi huonosti ja aiheutti stressiä sekä ryhmälle että minulle.

Kerroin ryhmälle vielä omat tuntemukseni siitä, että mielestäni se käytäntö, että harjoitukset perutaan, jos osallistujia ei ole tarpeeksi, on todella olennainen oman jaksamiseni ja toisaalta ryhmän sitoutumisen ja sitä kautta toimivuuden kannalta. Vaikka teen tätä työkseni, palkka tästä on niin pieni, että suuri osa tehdystä työstä on käytännössä vapaaehtoistyötä. Siksi teen tätä vain niin kauan kuin ryhmä on motivoitunut ja sitoutunut treeneihin ja pyrin minimoimaan turhan suunnittelutyön sillä, että harjoitukset pidetään vain, kun osallistujia on tarpeeksi. Kerroin myös, että on tietenkin harmillista, että elokuusta on monelle jäänyt huono mieli, mutta näen, että se on ollut tärkeä ryhmän vaihe ja askel parempaan sitoutumiseen ja uudelleenlaiseen suhtautumiseen ryhmään kuulumisesta. Moni myös palautteiden mukaan koki, että asia korjaantui, kun syksy lähti kunnolla käyntiin ja sääntöjä muutettiin ja tarkennettiin (esimerkiksi poissaoloilmoitukset viimeistään edellisenä iltana sekä whatsapp-ryhmään saman päivän treenejä koskevat ilmoitukset), ja olen tästä samaa mieltä.

Toukokuun 2016 kilpailuiden heikko sijoitus oli monelle kova pala ja aiheutti tanssillisen kriisin sekä kysymyksiä ryhmän suunnasta ja sijoittumisesta tanssin kentällä. Pohdimme näitä kysymyksiä ääneen purkukerralla ja mietimme, mikä on se suunta, mihin haluamme kulkea. Yksi ryhmäläisistä toi purkukerralla esiin, että kilpailu, johon osallistuimme, ei ole ehkä meidän tyyppisemme foorumi, eikä ulkopuolisten pidä antaa määritellä, millaisia meidän pitäisi olla. Tässä keskustelussa nousi myös esiin, että tämä kilpailukokemus vahvisti tunnetta siitä, että juuri tuo kilpailullisuus ja tiettyyn muottiin meneminen tanssimaailmassa aiheuttaa enemmän paineita kuin iloa ja on se, mitä kohti moni ei halua tämän ryhmän kanssa mennä. Moni ryhmäläisistä toivoi, että kävisimme uudestaan tavoitekeskustelun siitä, mihin suuntaan

sitten haluamme ryhmänä kehittyä. Sovimme aloittavamme kevätkauden reippaasti pitämällä uuden tavoitekeskustelun 22.1.2017 treeneissä.

Lisäksi purkukerralla tuotiin esiin erilaisia toiveita harjoitusten sisältöjä koskien. Osa ryhmäläisistä toi myös esille, että omaan harjoitusmotivaatioon on vaikuttanut negatiivisesti harjoitusten sisältö. He toivat esiin harmituksen siitä, että harjoituksissa ei ole tehty sitä, mitä he olisivat toivoneet, ja kokevat siksi, että eivät pääse kehittymään tarpeeksi.

Tähän väliin olin suunnitellut pidettäväksi ”ei se mitään ei se haittaa”- leikin, mutta koska aikaa oli jäljellä vähän, päätin jättää sen pois. Siirryimme suoraan vahvuussuperpalloihin. Jokainen sai valita suuresta superpallovalikoimasta yhden superpallon, joka kuvastaa vieressä istuvan kaverin jotakin vahvuutta ja antaa superpallon kaverille eteenpäin samalla, kun kertoi tämän vahvuuden. Lopussa kaikki kertoivat ihania vahvuuksia toisistaan. Tunnelma oli lopuksi hyvän oloinen, mutta ikävä kyllä tuli loppua kohden aika kiire, joten emme ehtineet tehdä enää toiminnallista harjoitusta keskustelun päätteeksi, kuten olin suunnitellut. Oli harmi, ettei vaikeiden asioiden ”pois ravisteluun” jäänyt enää aikaa.

6 Kyselylomake ja vastausten analyysi

Sähköisessä lomakkeessa oli sekä monivalintakysymyksiä että avoimia kysymyksiä. Kysymyksiä lomakkeessa oli yhteensä 18. Kysymyksistä osa käsitteli purkukertoja yleisesti ja osa marraskuun purkukertaa. Tavoitteena oli kerätä palautetta purkukertojen toimivuudesta. Lomakkeessa tärkeänä sisältönä olivat myös avoimet kysymykset liittyen ryhmän ilmapiiriin ja ryhmän kriisikohtiin. Nämä kysymykset olivat samoja, joita käsitelimme marraskuun purkukerralla. Tällä mahdollistettiin yhtäältä se, että myös ne ryhmäläisistä, jotka eivät päässeet purkukerralle, pääsivät vastaamaan näihin kysymyksiin. Nimettömistä vastauksista ja siitä, eroavatko ne ryhmäkeskusteluista, voi päätellä, onko ryhmäläisillä yleisesti turvallinen ilmapiiri ottaa asioita puheeksi ryhmän edessä.

6.1 Sähköisen lomakkeen kysymykset

1) Purkukertoja on ollut yhteensä neljä (14.2, 15.5, 19.9 ja 27.11), kuinka monessa näistä kerroista olet ollut paikalla?

-olen ollut kolmella tai neljällä purkukerralla

-olen ollut kahdella purkukerralla

-olen ollut yhdellä purkukerralla

-en ole ollut yhdelläkään purkukerralla

2) Oletko kokenut purkukerran/t hyödylliseksi ryhmän ilmapiirin kannalta?

- olen kokenut erittäin hyödylliseksi
- olen kokenut jossain määrin hyödylliseksi
- en ole kokenut kovin hyödylliseksi
- en ole kokenut lainkaan hyödylliseksi
- en osaa sanoa / en ole ollut paikalla

3) Koetko tulleet kuulluksi purkukerralla/kerroilla?

- koen tulleet kuulluksi riittävästi
- koen tulleet kuulluksi jossain määrin
- en koe tulleet kuulluksi tarpeeksi
- en koe tulleet kuulluksi lainkaan
- en osaa sanoa / en ole ollut paikalla

4) Onko purkukerroilla ollut mielestäsi vaikutusta kokemukseesi ryhmään kuuluvuudesta?

- on selkeästi vaikuttanut kuuluvuuden kokemukseeni ryhmässä
- on jossain määrin vaikuttanut kuuluvuuden kokemukseeni ryhmässä
- ei ole juurikaan vaikuttanut kuuluvuuden kokemukseeni ryhmässä
- ei ole lainkaan vaikuttanut kuuluvuuden kokemukseeni ryhmässä
- en osaa sanoa / en ole ollut paikalla

5) Oletko kokenut purkukerran/t hyödylliseksi ryhmän toiminnan kehittämisen kannalta?

- olen kokenut erittäin hyödylliseksi
- olen kokenut jossain määrin hyödylliseksi
- en ole kokenut kovin hyödylliseksi
- en ole kokenut lainkaan hyödylliseksi
- en osaa sanoa / en ole ollut paikalla

6) Toivoisitko vastaavanlaisia purkukertoja toteutettavan myös jatkossa?

- Kyllä toivoisin
- En toivoisi
- En osaa sanoa

7) Olitko paikalla viimeisimmällä purkukerralla 27.11.2016?

- olin paikalla
- en ollut paikalla

8) Miten olet kokenut ryhmäläisten erilaisten suhteiden vaikutuksen ryhmän ilmapiiriin?

9) Koitko tämän asian käsittelyn purkukerralla 27.11.2016 hyödylliseksi?

- koin erittäin hyödylliseksi
- koin jossain määrin hyödylliseksi
- en kokenut juurikaan hyödylliseksi
- en kokenut lainkaan hyödylliseksi
- en osaa sanoa / en ollut paikalla

10) Mikä on mielestäsi ollut vaikea tai ns. kriisikohta ryhmän olemassaolon historiassa, ja miten olet kokenut sen?

11) Mikä on auttanut pääsemään kriisivaiheesta eteenpäin / Mikä voisi mielestäsi auttaa pääsemään kriisivaiheesta eteenpäin?

12) Koetko, että jollakin purkukerralla on ollut vaikutusta kriisivaiheesta ylipääsemiseen?

- koen, että purkukerralla on ollut suuri vaikutus
- koen, että purkukerralla on ollut vaikutusta jossain määrin
- en koe, että purkukerralla olisi ollut juurikaan vaikutusta
- en koe, että purkukerralla olisi ollut juurikaan vaikutusta
- en osaa sanoa / en ollut paikalla

13) Koitko tämän asian käsittelyn purkukerralla 27.11.2016 hyödylliseksi?

- koin erittäin hyödylliseksi
- koin jossain määrin hyödylliseksi
- en kokenut juurikaan hyödylliseksi
- en kokenut lainkaan hyödylliseksi
- en osaa sanoa / en ollut paikalla

14) Olisiko asian käsittelyn voinut hoitaa mielestäsi jotenkin paremmin? Miten?

15) Jäikö 27.11 purkukerralla sanomatta jotain mitä olisit halunnut sanoa?

Tai nousiko sinulle näistä teemoista keskusteluiden virittämänä myöhemmin jotain uutta mieleen?

16) Minkälainen tunne sinulle jäi 27.11 purkukerrasta päälimmäiseksi?

- onnellinen olo
- hyvä olo
- helpottunut olo
- ahdistunut olo
- surullinen olo
- ärsyyntynyt olo
- en osaa sanoa / en ollut paikalla

17) Tuleeko sinulle mieleen jokin muu ryhmään liittyvä aihe, jota toivoisit käsiteltävän purkukerroilla jatkossa?

18) Palautetta ryhmän vetäjälle; risut, ruusut, toiveet ja kehittämisideat.

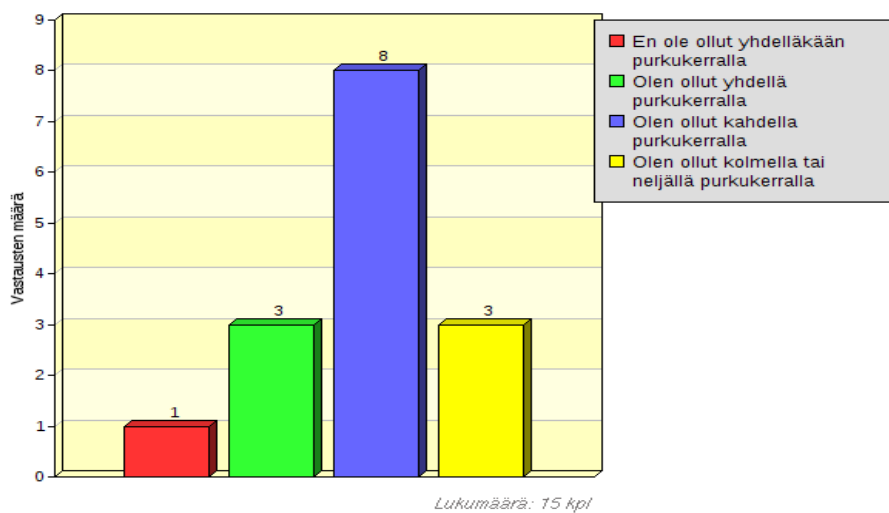
6.2 Sähköisen lomakkeen vastaukset yleisesti purkukertoihin liittyen

Sähköisen kyselylomakkeen kysymykset 1-6 käsittelevät purkukertoja yleisesti. Vastauksista käy ilmi, kuinka monella purkukerralla ryhmäläiset ovat olleet ja minkälainen kokemus heillä on niistä. Yleisesti purkukertoihin liittyvät kysymykset ja vastausaineiston analysointi on toteutettu määrällisen tutkimuksen menetelmin. Yleisesti purkukertoja koskeva aineisto antaa hyvän pohjatiedon myöhemmin analysoitaville avoimille kysymyksille, joiden aineiston keruu on tehty laadullisen tutkimuksen menetelmin.

Purkukertoja on ollut yhteensä neljä; 14.2.2016, 15.5.2016, 18.9.2016 ja 27.11.2016. Kevään 2016 aikana siis kaksi kertaa, kevätkauden alussa sekä kevätkauden lopussa. Syksyn 2016 aikana myös kaksi kertaa, syyskauden alussa sekä syyskauden lopussa. Lomakkeessa on 15 vastausta, ja 15:sta vastaajasta yksi ei ole ollut yhdelläkään näistä purkukerroista, kolme on ollut yhdellä purkukerralla, kahdeksan on ollut kahdella purkukerralla ja kolme on ollut kolmella tai neljällä purkukerralla (Kuva 1).

Purkukertoja on ryhmällä ollut yhteensä neljä (14.2, 15.5, 18.9 ja 27.11.2016), kuinka monessa näistä kerroista olet ollut paikalla?

Vastausten absoluuttinen jakauma

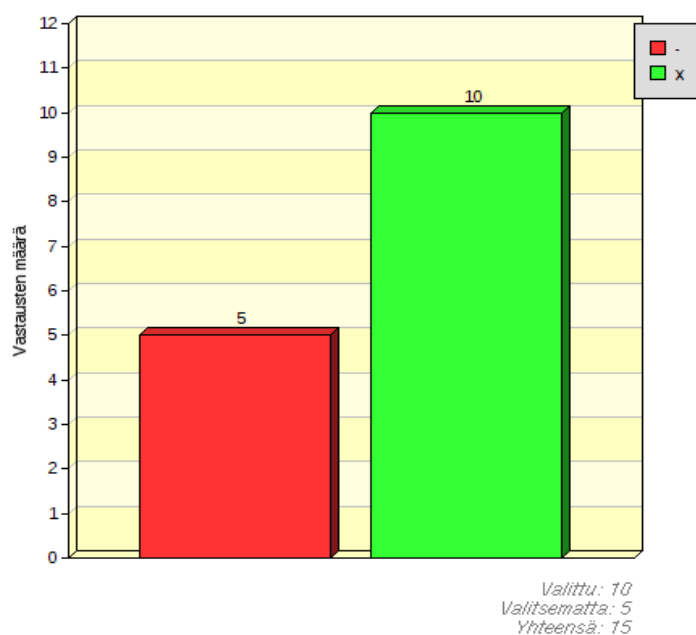

Kuva 1

15:sta kaksi on kokenut purkukerrat erittäin hyödyllisiksi ja kymmenen jossain määrin hyödyllisiksi ryhmän ilmapiirin kannalta (Kuva 2). Yksi ei ole kokenut näitä kovinkaan hyödylliseksi, ja kaksi ei osaa sanoa tai ei ole ollut paikalla. ”En ole kokenut lainkaan hyödylliseksi”-väittämään ei tullut yhtään vastausta.

Oletko kokenut purkukerran/t hyödylliseksi ryhmän ilmapiirin kannalta?
Olen kokenut jossain määrin hyödylliseksi

Vastausten absoluuttinen jakauma

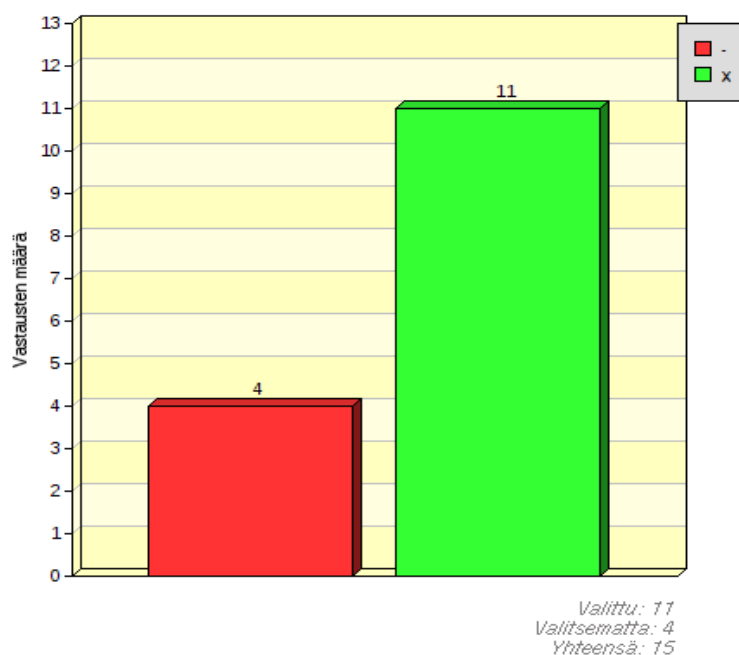

Kuva 2

15:sta vastaajasta 11 kertoo kokeneensa tulleen kuulluksi riittävästi purkukerralla/purkukerroilla (Kuva 3). Kolme vastaajaa kertoo tulleen kuulluksi jossain määrin, ja yksi vastaaja ei osaa sanoa tai ei ole ollut paikalla. Yksikään vastaajista ei kokenut, ettei olisi tullut kuulluksi tarpeeksi tai ollenkaan.

Koetko tulleeesi kuulluksi purkukerralla/kerroilla?
Koen tulleeeni kuulluksi riittävästi

Vastausten absoluuttinen jakauma

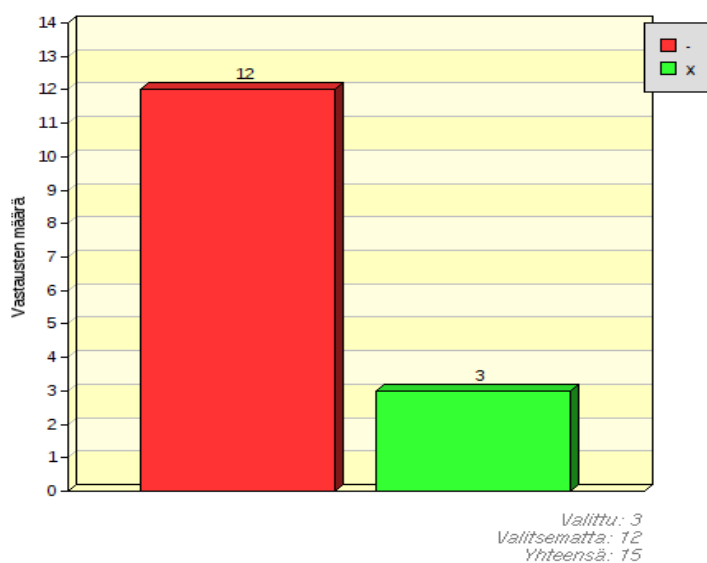

Kuva 3

15:sta vastaajasta kolme kertoo, että purkukerroilla on selkeästi ollut vaikutusta kuuluvuuden kokemukseen ryhmässä (Kuva 4), ja seitsemän kertoo, että purkukerroilla on jossain määrin ollut vaikutusta kuuluvuuden kokemukseen ryhmässä (Kuva 5). Kolme vastaajaa on kokenut, ettei purkukerroilla ole juurikaan ollut vaikutusta kuuluvuuden kokemukseen ryhmässä, ja yksi vastaaja ei osaa sanoa tai ei ole ollut paikalla. Yksikään vastaajista ei valinnut kohtaa ”purkukerroilla ei ole ollut ollenkaan vaikutusta kuuluvuuden kokemukseeni ryhmässä”.

Onko purkukerralla/kerroilla ollut mielestäsi vaikutusta kokemukseesi ryhmään
kuuluvuudesta?
On selkeästi vaikuttanut kuuluvuuden kokemukseeni ryhmässä

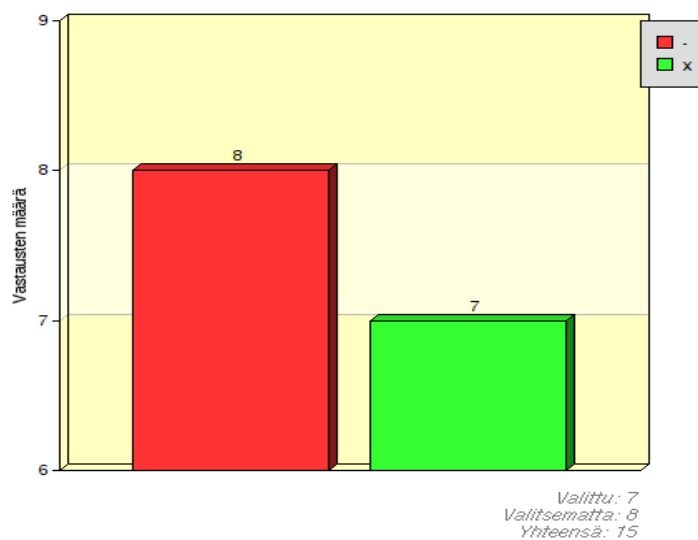
Vastausten absoluuttinen jakauma

Kuva 4

Onko purkukerralla/kerroilla ollut mielestäsi vaikutusta kokemukseesi ryhmään
kuuluvuudesta?
On jossain määrin vaikuttanut kuuluvuuden kokemukseeni ryhmässä

Vastausten absoluuttinen jakauma

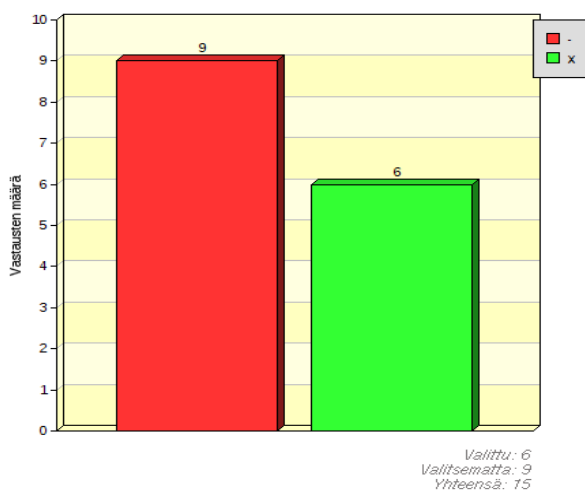

Kuva 5

Vastaajista kuusi kertoo kokeneensa purkukerrat erittäin hyödyllisiksi toiminnan kehittämisen kannalta (Kuva 6), ja kahdeksan kertoo kokeneensa jossain määrin hyödylliseksi toiminnan kehittämisen kannalta (Kuva 7). Yksi vastaajista ei osaa sanoa tai ei ole ollut paikalla. Yksikään vastaajista ei valinnut kohtia ”en ole kokenut juurikaan hyödyllisiksi” ja ”en ole kokenut lainkaan hyödyllisiksi”.

Oletko kokenut purkukerran/t hyödylliseksi ryhmän toiminnan kehittämisen kannalta?
Olen kokenut erittäin hyödylliseksi

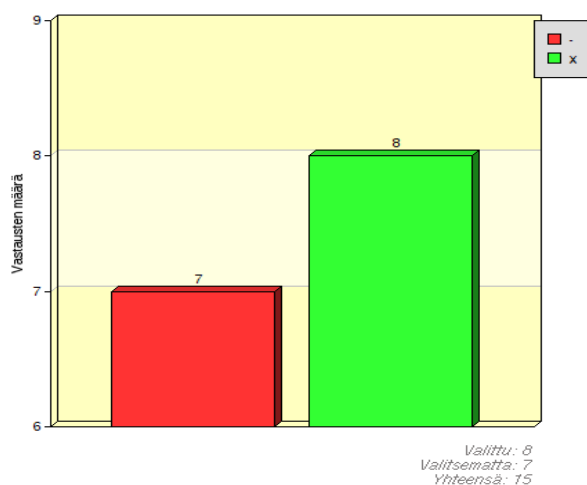
Vastausten absoluuttinen jakauma

Kuva 6

Oletko kokenut purkukerran/t hyödylliseksi ryhmän toiminnan kehittämisen kannalta?
Olen kokenut jossain määrin hyödylliseksi

Vastausten absoluuttinen jakauma

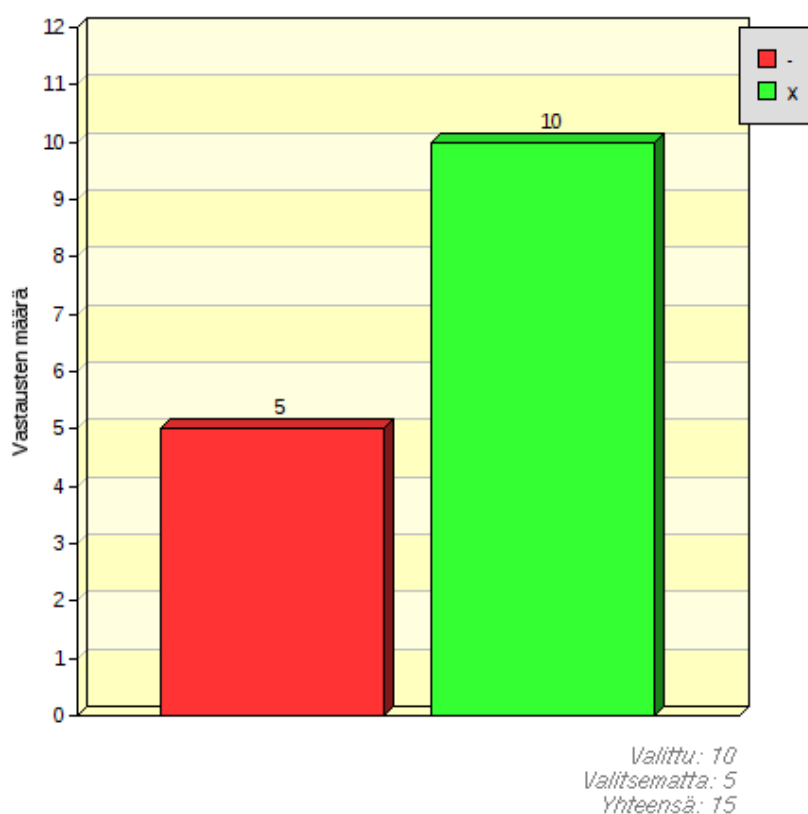

Kuva 7

15:sta vastaajasta kymmenen toivoisi vastaavanlaisia purkukertoja toteutettavan myös jatkossa (Kuva 8). Viisi vastaajaa ei osaa sanoa. Yksikään vastaajista ei kertonut, ettei toivoisi purkukertoja jatkossa.

Toivoisitko vastaavanlaisia purkukertoja toteutettavan myös jatkossa?
Kyllä toivoisin

Vastausten absoluuttinen jakauma

Kuva 8

6.3 Sähköisen lomakkeen vastaukset purkukerrasta 27.11.2016

15:sta vastaajasta yhdeksän kertoo olleensa paikalla purkukerralla 27.11.2016. Vastaajista kuusi kertoo, ettei ollut paikalla.

6.3.1 Sähköisen lomakkeen vastaukset ilmapiiristä ja dynamiikasta

Vastaajista kymmenen toi selkeästi esille, etteivät ryhmän jäsenten väliset ystävyysuhteet ole vaikuttaneet ryhmädynamiikkaan tai sen ilmapiiriin kielteisesti tai poissulkevasti: *”Ryhmä on ottanut yllättävän avoimesti ja tasapuolisesti mukaan myös tyyppisiä ketkiä ovat tulleet ulkopuolelta tuntematta juuri ketään aikaisemmin. Ei ole liikaa syntynyt nurkkakuntia, vaikka monilla on vuosien historia takanaan.”*

Näistä kymmenestä neljä toivat esille, että ryhmäläisten väliset ystävyysuhteet, jotka ovat olleet jo olemassa ennen ryhmän perustamista, ovat saattaneet vaikuttaa jopa positiivisesti ryhmän ilmapiiriin: *”En koe että ryhmän jäsenten erilaiset suhteet olisivat vaikuttaneet kovinkaan paljoa ilmapiiriin, ainakaan huonosti. Se on ollut mielestäni hyvä asia että osa on tuntenut jo aiemmin, sen ansiosta ryhmä on ehkä muodostunut nopeammin tiivimmäksi. Omalla kohdallani en kokenut ryhmään tullessa ahdistavaksi muiden aiempia suhteita, sain heti tullessani lämpimän vastaanoton. Sain tunteen että ryhmä on tiivis, mutta siihen on helppo tulla mukaan.”* *”[...]Mielestäni voi erittäin selkeästi nähdä, että ryhmän sisällä on erittäin vahvoja ja pitkiäkin ystävyysuhteita, jotka sitoo ryhmää yhteen ja luo ystävällistä ja avointa ilmapiiriä. Se tuo yhteenkuuluvuutta ja avoimuutta[...].”*

Vastaajista kaksi on kokenut ryhmän sisällä ennestään olleet ystävyysuhteet poissulkeviksi: *”Kieltämättä se että ihmiset ovat ennestään kavereita ja osa on tullut ulkopuolisena ryhmään näkyy ryhmän dynamiikassa. Ulkopuolisten on vaikeampi tulla mukaan ja olla mukana porukassa.”*

Vastaajista kolme ei ole henkilökohtaisesti kokenut ryhmän dynamiikkaa haastavaksi tai poissulkeväksi, mutta arvelee, että joku ryhmäläisistä on saattanut niin kokea: *”Koska itse on tuntenut muutaman jäsenen erittäin hyvin, ei ole ollut painetta tutustua muihin. Se on osaltaan myös eristänyt muista, ja varsinkin alussa hakeutui aina tuttujen ihmisten luokse. Voi olla, että muiden on ollut vaikeaa tulla alussa mukaan näihin porukoihin.”*

Myös pelot ulkopuolelle jäämisestä ja toisaalta niiden osoittautuminen turhiksi nousevat esiin vastauksista: *”Tosi vähän jäsenten erilaiset suhteet kyllä näkyvät ilmapiirissä, ehdottomasti isoimman osan ajasta kaikki ovat olleet avoimella mielellä mukana eikä asiaa tule mietittyä ryhmän arjessa. Minkäänlaista suosimista tms ei myöskään ole ollut ilmassa esimerkiksi ohjaajan taholta, mikä on tosi mahtavaa! Ehkä alussa joku vähän hitaammin ihmisiin tutustuva*

ja ujompi tyyppi olisi saattanut karsiutua tämän asian takia pois ryhmästä, mutta ainakin nykyään homma toimii mainiosti.” ”Alkuun jännitti, että kuinka eri taustoista tulevat ihmiset tulevat toimeen keskenään ja että tuleeko ryhmän sisälle pienempiä klikkejä. Ihmisten tutustuttua toisiinsa kuitenkin huomasin pelot turhiksi ja kaikki tulevat mielestäni hyvin toimeen toistensa kanssa. Enää en välttämättä edes muista, että ketkä ovat tunteneet toisensa jo entuudestaan.”

6.3.2 Ryhmän kriisikohdat

Kysyttäessä ryhmän historian kriisikohdista, osa vastaajista nimesi useamman kriisikohdan, osa yhden, ja osa vastaajista ei osannut nimetä kriisikohtia ollenkaan. Viisi vastaajista toi esille loppukesän/syksyn 2016 yhtenä merkittävimmistä ryhmän kriisikohdista. Elokuussa 2016 treenejä peruttiin paljon, sillä osallistujia ei ollut tarpeeksi, ja tämä oli myös ensimmäinen kohta ryhmän historiassa, kun näin toimittiin vähäisen osallistujamäärän johdosta. Tämä on useilla ryhmäläisillä aiheuttanut kysymyksiä toisten sitoutumisesta ja myös omasta motivaatiostaan sitoutua jos vaikuttaa, että muutkaan eivät käy harjoituksissa säännöllisesti. Tämä nousee esiin selkeästi vaiheena, jolloin useampi ryhmäläinen on ollut pettynyt ryhmään ja sen toimintaan, sekä kyseenalaistanut omaa ryhmään kuulumistaan.

”Jollain tavalla kesän loppu 2016 kun oli itse intoa täynnä aloittamassa uutta kautta ja tuntui että treeneihin ei tullutkaan porukkaa ja niitä jouduttiin perumaan todella usein. Ärsytti ja mietitytti ryhmän tulevaisuus ja omat tarpeet.[.....]” ”Itsellä päälimmäisenä tunteena oli epävarmuus ryhmän jatkosta ja tulevaisuudesta: eikö ketään enää kiinnosta, eikö kukaan halua osallistua, eikö tämä olekaan muille yhtä tärkeää kuin minulle?” “[...] kriisikohta on alkusyksystä, jolloin treenikausi oli vasta alkamassa. Tällöin ryhmän ”käynnistyminen” kesti aika kauan, koska ihmisiä oli tosi paljon pois treeneistä ja itsellä motivaatio oli tosi korkealla. Se oli turhauttavaa, koska tuntui, ettei tämä ole kaikille yhtä tärkeä juttu kuin itselle. Nämä tunteet kuitenkin hälvenivät syksyn mittaan, kun toiminta käynnistyi kunnolla.”

Toinen selkeästi esiin noussut kriisikohta oli toukokuun 2016 tanssikilpailuissa tullut heikko sijoitus. Kyseessä olivat ryhmän ensimmäiset kilpailut, ja sijoituimme niissä melkein viimeiseksi. Tämä oli selkeästi suuri pettymys monelle, ja aiheutti sen, että useampi kyseenalaisti itseään, ryhmää ja sen olemassaoloa. 15:sta vastaajasta neljä oli maininnut tämän yhdeksi suurimmista kriiseistä ryhmän historiassa.

”Ehkä (kevään kilpailut) oli sellainen pettymys, joka vaikutti jollain tavalla ryhmään. Se jätti myös sellaisen olon, ettei tee mieli esiintyä hetkeen. (Kilpailu) aiheutti ristiriitaisia tunteita moniin asioihin liittyen. Päähän tuli kysymyksiä etenkin ryhmän kokoonpanosta, koska ryhmässä on eri taustoisia- ja tasoisia tanssijoita, lisäksi yleisesti tanssilajista, kilpailemises-

ta sekä itsestä tanssijana/ihmisenä.” “[...] Se (kilpailuissa heikko sijoittuminen) käynnisti pienen "identiteettikriisin" niin itseni kanssa kuin varmaankin myös ryhmän sisällä. Kisojen jälkeen tajusi, että meidän siisti juttumme, jota olemme yhdessä tehneet, jonka eteen olemme nähneet vaivaa ja joka on meille niin tärkeä, ei tuon tyyppisessä tilaisuudessa välity ulkopuolisille tavalla, jota itse toivoimme ja kuvittelimme. Omassa mielessäni mietin paljon oman ryhmämme asemaa tanssin kentällä. Mielessä on käynyt ajatuksia, että olemme jotenkin "vääränlaisia" tai emme ole uskottavia, joten meidän täytyy muuttua.”

Vastauksista nousi kuitenkin myös prosessoinnin jälkeen löytnyt voima ja usko ryhmään ja sen yhteiseen juttuun: *"[...]tämän tyyppinen kisa ei vain ole meidän tyyppisemme foorumi. Tärkeintä on oma luotto ja usko siihen, että tämä meidän juttu on tärkeä ja sitä kannattaa viedä juuri siihen suuntaan, mihin itse haluamme. Ainakaan sitä ei missään tapauksessa kannata lähteä viemään siihen suuntaan, että sopisimme johonkin olemassa olevaan muottiin tanssin maailmassa. Näitä valmiita muotteja ja ulkopuolelta tulevaa määrittelyä on kaikilla elämän osa-alueilla, mutta koen, että tanssimaailmassa niitä on erityisen paljon. Itse henkilökohtaisesti haluan omalla toiminnallani ja ryhmäämme kuulumisen kautta taistella näitä muotteja vastaan, enkä aio antaa mitään painoarvoa muiden ihmisten määritelmille meistä.[...]"*

Kaksi vastaajaa nosti esiin ryhmän ohjaajan sairasaajan syksyllä 2015 kun ryhmä oli vasta perustettu. Tämä oli jossain määrin koettu stressaavaksi, kun ohjaaja joutui perumaan harjoituksia äkillisesti. Vastauksista nousee esiin turhautumisen tunteita sekä huolta ohjaajasta ja ryhmän jatkosta. Molemmat vastaajista kokivat huolen menneen ohi ohjaajan tervehdyttyä. Kaksi vastaajista toi esille ryhmän kriisikohtina ajoittaiset epäselvyydet säännöissä. Molemmat kokivat, että kriisi on poistunut sääntöjä tarkentamalla. Yksi vastaajista koki henkilökohtaisen kriisin liittyvän yhteen ryhmän jäsenistä. Yksi vastaajista kertoi kokevansa henkilökohtaisen kriisin liittyen ryhmään, ja kertoi olevansa epävarma, haluuako ryhmäytyä muiden kanssa. Kolme vastaajista ei ollut kokenut minkäänlaista kriisiä tai ei osannut nimetä sellaista ryhmän historian ajalta.

6.3.3 Ryhmän kriiseistä eteenpäin pääseminen

Neljä vastaajaa kertoi keskustelun tai kesäloman auttaneen pääsemään yli kevään kilpailun aiheuttamasta pettymyksestä. Myös me-hengen luominen yhdessä ja uuden koreografian opettelu koettiin auttaneen tähän.

Viisi vastaajaa koki, että elokuun kriisivaiheesta on päästy yli yhteisellä keskustelulla sekä sääntöjen tarkentamisella. *"[...] ryhmän pelisääntöjen selkeyttäminen ja toive siitä, että muutkin kuin ryhmän vetäjä ottavat vastuuta ryhmän toiminnasta, varmasti auttoi toimintaa*

eteenpäin [...]” ”Varmasti tanssileirillä ja muutenkin yleisellä me-hengen luomisella oli iso osa kriisivaiheen selättämisessä, samoin uudella koreografialla ja sen opettelulla. Toki se, että arki astui kuvioon, vaikutti siihen, että treeneissä alkoi taas käymään enemmän porukkaa.[...]”

Kolme vastaajista toi esille, että henkilökohtaiset pohdinnat ja asioiden punnitseminen ovat auttaneet pääsemään kriisivaiheen yli. *”[...] Varmasti ryhmän jäsenet ovat myös itse mietti-neet omaa suhdettaan ryhmään ja siinä treenaamiseen, ainakin omalla kohdallani tein tietoi-sen päätöksen siitä, että tämä on jotain niin tärkeää, että olen valmis tinkimään joistain muista asioista meidän jengin takia.”*

Vastauksista nousi esiin myös monia konkreettisia ehdotuksia, miten ryhmän tilannetta voisi vielä parantaa: *”Mielestäni tavoitteista voisi keskustella ja kartoittaa sitä, mitä ihmiset toi-vovat saavuttavansa ryhmässä.” ”[...]Jehkä vielä paremman ryhmädynamiikan luominen niin että treeneihin olisi helppo tulla ja tuntisi että on osa ryhmää.” ”[...] vahva delegoinnilla johtaminen -yhdessä tekeminen eli ryhmän sisäisten vahvuuksien hyödyntäminen ennen krii-sipisteeseen joutumista”*

Vastauksista nousi esiin myös usko ryhmän kykyyn selvittää vaikeista tilanteista: *”Mahdollisista tulevista kriiseistä varmasti selvitään ryhmän avoimella ilmapiirillä ja positiivisella meinin-gillä.”*

6.3.4 Ryhmäläisten kokemukset ja ehdotukset siitä miten asioita olisi voinut hoitaa paremmin

Vastaajista neljä oli sitä mieltä, ettei asioiden käsittelyä olisi voinut hoitaa mitenkään pa-remmin tai he eivät ainakaan keksi miten. Näiden lisäksi neljä muuta vastaajaa kertoivat ko-keneensa, että asioita ja kriisikohtia on käsitelty ryhmässä hyvin. *”Mielestäni asiasta keskus-teltiin fiksusti ja oli todella hyvä että asiasta puhuttiin. On hyvä että ihmiset puhuvat jos jokin kaivertaa. Ja juuri näillä purkupäivillä se mahdollistetaan. Koen että silloin on mata-lampi kynnys avata keskusteluja.”*

Neljä vastaajaa toi esiin, että keskustelu oli hyvä, mutta toivoivat, että asioiden käsittelylle olisi varattu enemmän aikaa. *”Asian/asioiden käsittelyyn olisi voinut olla enemmän aikaa, niin uudetkin ajatukset ja tunteukset olisi voinut jakaa.”*

Yksi vastaajista kertoi kaipaavansa kriisikohtien tiimoilta uutta kriisipalaveria. Sama vastaaja kertoi, ettei ollut 18.9 purkukerralla paikalla, mutta olisi toivonut, että syksyn treenien pe-rumista ja siitä nousseita tunteita olisi käsitelty yhdessä aiemmin.

Yksi vastaajista toi esiin ihmetyksensä siitä, onko meillä niin paljon kriisejä, että niitä tarvitsee näin paljon käsitellä, ja kertoi itse arvostavansa suurempaa lähestymistapaa asioihin. Hän kertoi, että on ollut paikalla yhdellä purkukerralla. Vastaja toivoi, ettei purkukertoja järjestettäisi ainakaan yleisinä treeniaikoina.

6.3.5 Purkukerralla 27.11 sanomatta jääneet asiat

Viisi vastaajaa kertoi, ettei ollut paikalla ja yksi oli jättänyt kohdan kokonaan tyhjäksi. Viisi muuta vastaajaa kertoi, että sai sanottua kaiken purkukerralla, eikä mieleen jäänyt enää sellaista, mitä olisi tarvetta avata.

Yksi vastaajista kertoi yllättyneensä muiden ryhmäläisten purkukerralla esiintuomista asioista. *”Sitä ei ollut ymmärtänytkään kuinka jengiläisillä on ollut kaikenmaailman ajatuksia ja vaikeuksia, jotka ei itselle ollut tullut mieleen koska ei esim ollut osallistunut kisaan joka oli vaikuttanut monen motivaatioon. Itse on vain ollut lähinnä siinä uskossa että kaikki ainakin ketä treeneissä käyvät ovat jeejee-mentaliteetilla.”*

Kaksi vastaajista toivat esiin, että kaipaisivat opetuksessa ja koreografioissa enemmän haastetta. *”Esityksiä varten treenaan mielelläni, silloin se tuntuu tavoitteelliselta. Joskus vuosi sitten tuntui, että treeneissä kuitenkin aina oppi enemmän uusia liikkeitä/akrobatiaa/ joitakin yksittäisiä juttuja - se olisi nimenomaan se, mikä minua motivoisi treenaamaan.”*
”Ehkä itselle läheisin esiin noussut aihe on juuri se, miten erilaiset tanssitaustat ovat vahvuuden lisäksi välillä myös turhautumista aiheuttava asia. Ihanaa toki, että ollaan avoin porukka ja meillä jokainen saa tulla treeneihin sellaisena kuin on ja tehdä tanssia omista lähtökohdistaan! Mutta koska itse on käytännössä tanssinut jotain lähes koko elämänsä ajan, niin haastavuus ja itsensä haastaminen myös koreografia-puolella olisi mahtavaa. Toki näin isolla, vaihtelevalla ja kuitenkin vasta vähän aikaa yhdessä tanssineella porukalla liian monimutkaisten koreografioiden saaminen yhdenmukaisiksi esimerkiksi esiintymisiä varten olisi todella haastava homma.[...]”

6.3.6 Toiveita jatkossa purkukerroilla käsiteltävistä asioista

Kahdeksan vastaajaa kertoi, ettei tule mieleen mitään erityistä asiaa, mitä voisi jatkossa käsitellä purkukerroilla, ja että purkukerroilla on jo käsitelty tarpeellisia teemoja. Kolme vastaajaa toivoi, että käsitteisimme jatkossa myös treenien sisältöjä.

Viisi vastaajaa toivoi uutta tavoitekeskustelua sekä keskustelua siitä, mikä ryhmän merkitys ja rooli eri ryhmäläisten elämässä on. ”[.....]Olisiko suotavaa/tarkoituksellista kilpailia ja esiintyä vai voiko vaan käydä treenaamassa? Ja kuinka muut ryhmäläiset suhtautuvat tähän.”

Yksi vastaajista toivoi myös tanssisuuntauksen yhdessä purkamista: minkälaista tyyliä haetaan ja mistä kukin tykkää ja kokee omakseen.

7 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Luotettavuuden arviointi on keskeinen osa tieteellistä tutkimusta, sillä tutkimukselle on asetettu tiettyjä normeja ja arvoja, joihin sen tulisi pyrkiä. Luotettavuuskysymyksissä keskeisiä käsitteitä ovat perinteisesti olleet reliabiliteetti ja validiteetti arvioitaessa kvantitatiivisen tutkimuksen mittauksen luotettavuutta. (www.fsd.uta.fi, luettu 27.4.2016)

Käsitykset reliabiliteetin ja validiteetin käsitteiden sopivuudesta laadullisen tutkimuksen arvioinnissa vaihtelevat. Jotkut tutkijat soveltavat perinteisiä käsitteitä myös laadulliseen tutkimukseen, jotkut ovat kehittäneet termeille paremmin laadulliseen tutkimukseen sopivia sisältöjä, ja jotkut taas ovat hylänneet vanhat käsitteet ja luoneet aivan uusia termejä arvioinnin apuvälineiksi (Eskola & Suo-ranta 2000, 211). Joka tapauksessa on selvää, ettei laadullisen tutkimuksen pätevyyttä ja luotettavuutta voida arvioida aivan samalla tavalla kuin määrällisen (www.fsd.uta.fi; Eskola & Suo-ranta 2000, 208-222; Mäkelä 1990, luettu 27.4.2016).

Tutkimus on tehty kunnioittaen jokaisen vastaajan yksityisyyttä, ja kaikille on annettu tasavertaiset vastausmahdollisuudet. Tutkimuksesta ei pidä kuitenkaan tehdä yleispäteviä tulkin-toja tai yrittää suoraan soveltaa tuloksia muihin ryhmiin. Kyselyn tulokset saattaisivat myös olla toisenlaiset, jos kysely olisi tehty jonakin toisena ajankohtana tai eri vaiheessa tanssi-ryhmän kehitystä. Kyselyn vastaukset saattaisivat myös olla toisenlaiset, jos tutkimuksen olisi toteuttanut joku muu kuin ryhmänohjaaja. Tutkimus on siis varsin kattava ajan ja ilmiön kuvaus, mikä laadullisessa tutkimuksessa onkin tärkeintä, mutta ei ole helposti yleistettävissä, ja sen toistettavuudesta ei ole varmaa näyttöä.

Tutkimuksen tulosten tarkastelussa on myös syytä huomioda se seikka, että jotkut ryhmäläiset ovat olleet kanssani läheisiä ystäviä jo vuosia ennen ryhmän perustamista. Osa on tutustunut minuun vasta ryhmän kautta, joten tuntevat minut alun perinkin vain ohjaajan roolissa. Tämä on tärkeä seikka ottaa huomioon tulosten tarkastelussa, sillä ystävyysuhteet väistämättä vaikuttavat siihen, miten ryhmäläiset vastaavat ja millä tavalla tuloksia on hyvä tulkita. Ohjaajan läheisyys ryhmän kanssa on toki myös suuri etu, sillä ohjaajana on suuri määrä sel-laista tietoa ryhmästä, jota ulkopuolisella tutkijalla ei voisi olla. Ohjaajana on myös tärkeää osoittaa se, että ryhmä voi luottaa ohjaajaan, joka kerää ryhmältä palautetta. Vastaavanlaisia purkukertoja ei olisi voinut toteuttaa kukaan muu kuin ohjaaja, eikä ryhmän tarpeista voi-

si ulkopuolisalla olla samanlaista käsitystä. Olisi mielenkiintoista tietää, olisivatko vastaukset olleet erilaiset samaan kyselyyn, jos kyselytutkimuksen olisi esimerkiksi toteuttanut joku ulkopuolinen henkilö.

Tutkimuksen aikana on noussut esiin myös eettisesti askarruttavia kysymyksiä. Tutkijan läheisyys ryhmän kanssa täytyy ottaa huomioon myös eettisestä näkökulmasta. Sekä ohjaajan että tutkijan roolissa olemisessa on haasteensa, sillä omat tunteet saattavat vaikuttaa huomaatattakin esimerkiksi vastausten tulkintaan ja siten myös tuloksiin. Pysin ehkäisemään liiallista tulkintaa laittamalla lomakkeen vastausten analysointiin paljon suorita sitaatteja. Tuloksia analysoidessa oli välillä haastavaa yrittää olla tulkitsemmatta vastauksia omien näkemysteni perusteella. Tutkijana ennako-oletuksilta ei voi koskaan kokonaan välttyä, mutta erityisen haastavaa se on näin läheisen ryhmän kanssa. Osa vastauksista löytyivistä sisällöistä on myös itselleni tunnistettavia jonkun ryhmäläisen elämäntilanteen perusteella. Tämän takia myös sähköisen lomakkeen anonyymiteetti on aavistuksen kyseenalainen.

Vastauksista tunnistamani kohdat ovat kuitenkin olleet lähinnä samoja, joita ryhmäläiset ovat tuoneet esiin jo koko ryhmän edessä purkukerralla, joten tämän perusteella voi olettaa, ettei henkilöllisyyden mahdollinen hetkittäinen tunnistaminen tässä ole haitta. Olen myös läpi opinnäytetyöprosessin pyrkinyt tiedostamaan omat tulkintani, sekä erottelemaan tunteeni faktoista, mahdollisimman objektiivisen lopputuloksen saavuttamiseksi. Mahdollisimman luotettavan ja eettisen tuloksen saavuttamiseksi pyrkii teemoittelemaan avointen kysymysten vastaukset hyvin varhaisessa vaiheessa, joten vastauksista on itseni enää mahdotonta nähdä saman henkilön vastauksia eri kysymyksiin ja siten tunnistettavuus on vähentynyt.

Eettisiä kysymyksiä on noussut mieleeni esimerkiksi ryhmäläisten yksityisyydensuojasta. Ryhmäläiset ovat paljastaneet hyvinkin yksityisiä asioita purkukerroilla ja lomakkeen vastauksissa. Koska tanssiryhmä on julkisesti olemassa, ja ryhmän löytää esimerkiksi nimellä hakemalla internetistä, on täytynyt miettiä tarkkaan mitä voin julkisessa opinnäytetyössäni paljastaa. Yksityisyydensuojan lisäämiseksi olen jättänyt opinnäyteraporttiani tanssiryhmän nimen ja muut mahdolliset tunnistetiedot pois.

Itseäni on mietityttänyt myös eettisestä näkökulmasta ryhmäilmiöiden ja erityisesti ryhmän kuohuntavaiheen tarkastelu yleisellä tasolla. Ryhmän jäsenet ovat ilmaiseet henkilökohtaisia tunteitaan, jotka ovat heille merkityksellisiä. Näiden ryhmäläisten tunteiden tarkastelu ryhmäilmiö-tasolla on mietityttänyt itseäni läpi opinnäytetyöprosessin. Ryhmäläisten tunteet ovat kaikki aitoja ja kertovat myös heistä itsestään, ja siitä prosessista mitä he itse käyvät henkilökohtaisesti läpi. Siksi näiden asioiden tarkastelu koko ryhmän kattavana ryhmäprosessin vaiheen ja ilmiön kuvauksena on ajoittain tuntunut epäeettiseltä ja etäännyttävältä. Tutkimuksen tuloksia tarkasteltaessa on siis tärkeää muistaa, että ryhmätason tulkinnat ovat yksi

näkökulma asiaan, mutta ei sulje pois ryhmän jäsenten henkilökohtaisia kokemuksia ja tulkin-
toja.

8 Tutkimuksen tulosten arviointi

Tutkimuksen tavoitteina oli tarkastella ryhmäprosessin kehityksen vaiheita sekä ryhmän ilma-
piiriä. Tavoitteena oli siten myös löytää keinoja paremman ryhmädynamiikan kehittämiseksi.
Tutkimuksen tavoitteena oli myös selvittää, onko purkukerroilla ollut vaikutusta ryhmän ilma-
piirin kannalta.

Tutkimuskysymykset

- 1) Miten ryhmäprosessin kehitys ja sen vaiheet ovat edenneet?
- 2) Onko purkukerrat koettu hyödyllisiksi?
- 3) Miten ryhmän toimintaa voisi kehittää?

Ryhmän kehityksen toisessa vaiheessa, eli kuohuntavaiheessa (storming), yksilöt haluavat
erottua ryhmässä. Konfliktitilanteita on paljon, ja vaiheelle on tyypillistä sisäinen taistelu ja
vetäjän tai saadun tehtävän vastustaminen. Tyytymättömyys ja pettymys ryhmää kohtaan
ovat yleisiä, ja ryhmäläisten rohkeus esittää omia mielipiteitään ja tarttua toisten esittämiin
ajatuksiin kasvaa. (Kopakkala 2005, 49 & 50; Tuckman 1965.)

Tanssiryhmän kuohunta- ja kriisivaiheeksi nousee selkeästi loppukevät 2016 toukokuun kilpai-
luista eteenpäin, sekä loppukesä/syksyn aloitus 2016 sisältäen harjoitusten perumisista nous-
seen kyseenalaistamisen. Tämä nousee esiin sekä neljännen purkukerran keskusteluista, että
sähköisen lomakkeen palautteista. Olen ohjaajana havainnut ryhmäläisten ilmaisseen tuon
vaiheen aikana erityisen paljon ryhmään liittyviä harmituksen ja pettymyksen tunteita. Myös
ryhmän ohjaajana olen saanut kritiikkiä osakseni enemmän kuin missään muussa ryhmän vai-
heessa. Ryhmäläiset ovat selkeästi kyseenalaistaneet ryhmän tarkoitusta, toimintatapoja,
ohjaajan valintoja sekä omaa suhdettaan ryhmään eri tavalla kuin aiemmin. Tämän kuohunta-
vaiheen aikana useampi ryhmän jäsen kertoi myös yleisesti ryhmässä tai henkilökohtaisesti
minulle pohtivansa sitä haluaako jatkaa ryhmässä.

Arkisessa kielenkäytössä kriisi samastuu erityisesti tuhoon tai sen uhkaan. Kuitenkin sana voi
viitata myös johonkin myönteiseen: yhteistä erilaisille kriiseille on muutos, ja muutos tarkoit-
taa usein uutta alkua (Hämeen-Anttila, Kataja, Sihvola, Hetemäki 2013). Kriisi on niin sano-
tusti mahdollisuus johonkin uuteen, jopa parempaan.

Ryhmän ohjaaja johtaa ryhmän toimintaa ja auttaa ryhmää työskentelemään perustehtävän
mukaisesti, ja vastaavasti perustehtävä määrittää ohjaajan roolia. Vaikka eri ryhmäsovelluk-
sissa perustehtävä suuntautuisi muualle kuin ryhmädynamiikkaan, saattaa ohjaajien ryhmää

koskeva ymmärrys ratkaisevasti helpottaa heidän johtamistyötään ryhmässä (Niemistö 2012, 100-101). Itselleni ryhmädynamiikan ja prosessin tuntemus on antanut etenkin itseluottamusta vaikeissa vaiheissa, ja myös joutuessani ohjaajana kritiikin kohteeksi. Ymmärrys tunteiden kuohumisen asiaankuulumisesta on auttanut vastaanottamaan myös negatiiviset tunteet ryhmäläisiltä.

Tanssiryhmän kuohuntavaiheesta on selkeästi päästy eteenpäin selkeyttämällä ryhmän sääntöjä, sekä keskustelemalla ryhmäläisten tunteista. Ohjaukselliset ratkaisut yhdessä ryhmäläisten oman prosessoinnin kanssa ovat auttaneet kriisivaiheen ohi seuraavaa ryhmän vaihetta kohti.

Sopimisvaiheessa (norming) ryhmän jäsenet alkavat hyväksyä toistensa roolit ja ryhmähenki muotoutuu. Syntyy yhteenkuuluvuudentunne, jossa jäsenten keskinäinen erilaisuus hyväksytään, ja konfliktitilanteita halutaan välttää. Sopimisvaiheessa ryhmän pelisäännöt selkiytyvät ja se pyrkii yhteistoimintaan. Suotuisasti kehittyvässä ryhmässä yhteistyötä alkaa vähitellen syntyä sekä erilaisia tunteita ja näkemyksiä voidaan ilmaista avoimesti. Ryhmä kiinteytyy, vastustus voitetaan, ristiriitoja sovitellaan ja ne pyritään sivuuttamaan - ryhmän toiminnalle syntyy siis sääntöjä ja normeja. Ristiriidat on tiedostettu ja käsitelty ja tunne ryhmään kuulumisesta alkaa kehittyä. Tässä vaiheessa voidaan luoda yhteisiä toimintatapoja ja tavoitteita, koska jäsenillä on jo kokemusta toistensa työskentelytavoista. (Kopakkala 2005, 50; Tuckman 1965.)

Ohjatuilla ryhmillä on Niemistön mukaan yleensä kaksi tavoitetta, vaikka molempia ei tiedostettaisikaan. Ryhmän on toimittava tarkoituksensa mukaan tehokkaasti sekä huolehdittava omasta kiinteydestään. Näihin viitataan usein myös asiatavoitteen ja tunnetavoitteen käsitteillä. ”Tehokas asiatavoitteen mukainen työskentely riippuu kuitenkin ryhmän sisäisestä tilasta ja kiinteydestä.” (Niemistö 2012, 37.) Kuohuntavaiheen jälkeen olemme päässeet vaiheeseen, jossa ristiriidat on tiedostettu ja niitä on käsitelty yhdessä. Ryhmä alkaa muodostua toimivammaksi ja ryhmässä syntyy uudelleen yhteenkuuluvuudentunne. Kuluneen kevään aikana on ollut havaittavissa, että sekä ryhmällä että minulla ohjaajana on ollut enemmän energiaa ja resursseja panostaa nimenomaan ryhmän sisällölliseen puoleen, eikä aikaa ryhmän kiinteydestä huolehtimiseen ole kulunut niin paljon.

Ohjaajan näkökulmasta vaikuttaa siltä, että kevään aikana meneillään on ollut ryhmän sopimisvaihe, jossa akuuteista ristiriidoista on päästy yli. Uskon silti, että useammalle ryhmäläiselle esimerkiksi tavoitteet ja ryhmän suunta ovat edelleen epäselviä. Toive tavoitekeskustelusta ja selkeämpien tavoitteiden asettamisesta nousee selvästi esiin vastauksista. Uskon näiden asioiden selventämisen sekä syksyn ja talven vaiheiden purkamisen olevan ratkaiseva asia ryhmän seuraavaan kehitysvaiheeseen pääsemisessä. Ryhmällä on myös hyviä konkreettisia

näkemyksiä siitä, miten jatkossa toimintaa ja ryhmän dynamiikkaa voisi ohjaajan avulla kehittää. Tämä olikin tutkimuksen keskeisin tavoite, joten se on toteutunut hyvin.

Tutkimuksen tuloksista kävi ilmi, että samoihin kysymyksiin tulleet vastaukset olivat hyvin saman tyyppisiä sekä purkukerralla 27.11 että nimettömällä sähköisellä kyselyllä saadut vastaukset. Jos nimettömän kyselyn vastaukset olisivat olleet huomattavasti erilaisia kuin yhteisessä ryhmäkeskustelussa esiin tuodut asiat, voisi siitä mahdollisesti päätellä, ettei ohjaajaan tai ryhmään olisi suurta luottamusta. Tutkimuksen tulokset kuitenkin osoittavat, että ryhmän keskusteluilmapiiri on suotuisa erilaisten tunteiden ilmaisemiselle, ja nämä purkukerrat on myös koettu enimmäkseen hyvinä ja rakentavina.

9 Oman ammatillisen kasvuni ja opinnäytetyöprosessin arviointi

Opinnäytetyöprosessi on ollut pitkä ja tuntunut välillä turhauttavaltakin. Näin jälkeempäin ajateltuna aika on kuitenkin ollut tarpeen mahdollisimman relevantin kehittämistyön ja ymmärryksen saavuttamiseksi. Opinnäytetyöprosessissani selkeästi haastavinta on ollut tutkimuskysymysten ja tavoitteiden rajaaminen. Tämä johtuu erityisesti siitä, että ryhmä ja aihe ovat minulle niin läheisiä, että mahdollisia ja kiinnostavia näkökulmia riittäisi vaikka kuinka. Rajaaminen on ollut haastavaa myös siksi, että toiminta tanssiryhmässä on alkanut kauan ennen opinnäytetyöprosessin aloitusta sekä jatkunut läpi kirjoitusprosessin. Näin ollen olen saanut ryhmämme vaiheista ja harjoituksista jatkuvasti uusia virikkeitä ja kehittämisideoita - materiaalia on siis tullut koko ajan lisää. Rajauksessa pysyminen on vaatinut jatkuvaa tarkastelua ja oman työn kyseenalaistamista.

Toinen suuri haaste opinnäytetyöprosessissa on ollut sen yksinäisyys. Koska tein opinnäytteeni omasta yrityksestäni, ei ulkopuolista yhteistyökumppania ole ollut. Jouduin siis itse kehittämään myös opinnäytetyön tilauksen, eikä siihen ole ollut ulkopuolista tahoja antamassa toiveita, näkökulmia tai ohjeita, ja se tuntui haastavalta. Myös ohjauksen vastaanottaminen ja hyödyntäminen opinnäytetyöohjaajalta on välillä ollut haastavaa. Olen itse ollut niin lähellä aihettani, etten ole välttämättä hahmottanut keskeisimpiä sisältöjä ulkopuolisen näkökulmasta, ja siten osannut kertoa olennaisia asioita siitä ohjaajalle. Ohjaaja on kuitenkin toiminut peilinä siihen, miten ulkopuolinen on työn nähnyt ja se on ollut hyödyllistä.

Purkukertojen ohjaaminen sekä palautteen saaminen on ollut raskasta, mutta erittäin opettavaista. Jatkuvat tilanteet, joissa on täytyntä pyrkiä ottamaan kritiikki vastaan kypsästi ja rakentavasti, ovat olleet myös kuluttavia. Erityisen raskasta kritiikin vastaanottamisesta on tehnyt se, että kyseessä on itselleni niin tärkeä työ, elämäntapa ja intohimo, johon olen panostanut paljon. Ystävyyssuhteet ryhmäläisten kanssa ja ohjaajan roolissa oleminen samalla ovat myös tuntuneet ajoittain vaikeilta. Rooliristiriita näiden kaikkien roolien välillä on ollut usein

vaikeaa. Tässä projektissa olen ollut ystävän, ohjaajan, ryhmänjohtajan, tanssinopettajan, tutkijan ja yrittäjän rooleissa. Olen kokenut paljon yksinäisyyden ja surun tunteita siitä, etten voi ystäväilleni, jotka ovat tanssiryhmän jäseniä, jakaa siihen liittyviä tunteita ohjaajan asemastani johtuen.

Ensimmäisen kerran sähköisen lomakkeen palautteita lukiessa olin hyvin jännittynyt ja koin palautteiden vastaanottamisen raskaasti ja henkilökohtaisesti. Huomasin kuitenkin, että kriitikinkin sulattaminen helpottui opinnäytetyöprosessin etenemisen myötä. Palautteiden analysointi tilastollisesti ja teemoittelemalla konkretisoi hyvän ja rakentavan palautteen suhteet kokonaisuuteen sekä auttoi prosessoimaan niitä. Teoriatiedon peilaaminen käytännön tilanteisiin ja palautteisiin helpotti sitä, etten tulkinnut palautteita enää niin henkilökohtaisesti tai raskaasti sillä palautteista nousi selkeästi esiin myös ryhmäilmiötaso.

Tanssiryhmän koko olemassaolon sekä erityisesti opinnäytetyöprosessin ajan keskeinen henkilökohtainen prosessini on liittynyt itseni riittävyden hyväksymiseen ohjaajana. Ryhmä on iso, ja ryhmäläisillä on paljon toiveita liittyen ryhmän toimintaan ja sisältöihin. Olen kokenut tästä suuria paineita, sillä näiden toiveiden toteuttaminen on tuntunut vaikealta. Sähköisen lomakkeen palaute kuitenkin konkretisoi itselleni sen, että toiveita on yhtä monta kuin on ryhmäläisiäkin, joten kaikkia on mahdotonta miellyttää. Tämän mahdottomuuden ymmärtäminen ja hyväksymään opetteleminen ovat auttaneet saavuttamaan suuremman itsevarmuuden tehdä tätä työtä.

Kaiken kaikkiaan opinnäytetyöprosessi on ollut erittäin opettavainen sekä ammatillisesti että henkilökohtaisesti. Opinnäytetyöstä on ollut myös suuri hyöty tanssiryhmän toiminnan kehittämisen kannalta sekä ryhmäprosessin ymmärtämisen että toiminnan kehittämisen kannalta. Olen prosessin aikana oppinut yhdistämään erilaiset ammatilliset vahvuuteni sekä toimimaan haastavissakin rooleissa säilyttäen silti omat rajani. Uskon, että en olisi voinut valita opettavaisempaa kohdetta tai aihetta opinnäytteelleni. Tämän opinnäytetyöprosessin aikana olen joutunut ja saanut haastaa ammattitaitoni monella eri osa-alueella. Koen, että prosessin aikana on tapahtunut ammatillista kasvua todella paljon.

10 Johtopäätökset ja kehitysehdotukset

Kyselyn tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että ryhmän kriisikohdat ovat olleet haastavia ja vaikeita, mutta niistä on enimmäkseen päästy jo yli. Ryhmällä on myös hyviä konkreettisia näkemyksiä siitä, miten jatkossa toimintaa ja ryhmän dynamiikkaa voisi ohjaajan avulla kehittää. Tämä olikin tutkimuksen keskeisin tavoite, joten se on toteutunut hyvin. Toive tavoitekeskustelusta ja selkeämpien tavoitteiden asettamisesta nousee selvästi esiin vastauksista. Myös purkukerrat ja yhteinen keskustelu on yleisesti koettu hyväksi keinoksi, joten siihen voisi jatkossa panostaa vielä lisää.

Tutkimuksen tuloksista nousee esiin ristiriita tavoitteellisuuden ja tanssin ilon vuoksi tanssimisen välillä. Ryhmän perusajatus, jossa tähdätään toiminnalla jonnekin suorituskeskeisen tanssimaailman ja täysin paineettoman tanssiterapian välimaastoon ei ole yksinkertainen asia toteuttaa. Raportin tietoperustassa on kuvattu näitä eri puolia tanssin tekemisessä, ja toisaalta ristiriitaa näiden välillä. Tuloksista nousee esiin myös ryhmäläisten turhautumisen tunteita siitä, että tanssin lopputulos ei näytä niin teknisesti taitavalta ja yhtenäiseltä kuin he toivoivat, eikä siksi ole heidän mielestään niin ”uskottavaa” tanssia. Erityisesti ne ryhmäläiset, joilla on jo ennestään pitkä tanssitausta, vaikuttavat painiskelevan tämän kysymyksen kanssa usein. Toisaalta olen myös havainnut, että helposti juuri nämä kokeneimmat tanssijat saattavat olla niitä, jotka kokevat juuri tanssin paineettomuuden ja ilon korostamisen helpottavimpana asiana johtuen heidän omista tanssitaustoistaan.

Saan jatkuvasti opettajana myös kuulla innostuneita lausahduksia oivalluksista, kuten *”ihana kun saa vain tanssia välittämättä mistään!”*. Valitettavasti tanssin kentällä yleisesti on havaittavissa kollektiivinen paine siitä, että on oltava tiedollisesti, taidollisesti ja teknisesti hyvin kartalla omasta tanssilajistaan, jotta uskaltaa ja on sosiaalisesti sallittua tanssia. Huomaan saman paineen niin vasta-alkajissa kuin koko ikänsä tanssineissa sekä tunnistan ajatusmaailman myös itsessäni. Monet esimerkiksi aikuisena tanssin vasta aloittaneet ovat salaa haaveilleet tanssimisesta jo nuorena, mutteivat paineiden takia ole uskaltaneet aloittaa tanssin harrastamista. Kauppila pohtii väitöstutkimuksessaan tanssin merkitystä subjektiivisen hyvän elämän kokemuksen rakentumisessa ja rakentaa kokonaisvaltaista lähetymistapaa tanssinopetukseen, jossa lajikohtaiset taidot ja hyvän elämän toteutusehdot linkittyvät (Antti-la 2013, 46-47; Kauppila).

Myös tanssilajien moninaisuus ja se, ettei ryhmällä ole yhtä määriteltyä lajia, vaikuttaa olevan yksi keskeisimmistä kyseenalaistamista aiheuttavista aiheista sekä ryhmällä että myös itselläni ohjaajana. Osa ryhmäläisistä on ilmaissut olevansa mielellään juuri siksi tässä ryhmässä, mutta osa vaikuttaa jatkuvasti tuskaillevan tämän seikan kanssa ja kokevan sen epä-määräisenä. Ohjaajana on välillä myös haastavaa vastata ryhmäläisten tarpeisiin, kun selkeää lajia ei ole määritelty, eikä toisaalta halukaan määrittää. Tämä nostaa kysymyksen siitä voiko olla uskottava tanssija, jos ei ole lajinsa huippu ja jos ei ole sisällä missään tietyssä tanssin alakulttuurissa. Tämä monen lajin yhdistely vaikuttaa edelleen olevan tanssipiireissä paheksuntaa aiheuttava asia, mutta enenemissä määrin löytyy tanssijoita tai tanssista kiinnostuneita, jotka haluavat taistella genererajoja ja niihin liittyviä representaatioita vastaan tekemällä fuusioita.

Ryhmän tavoitteissa ja sisällössä olisi kuitenkin edelleen perusteltua jatkaa keskustelua siitä, minne ryhmä sijoittuu tanssin kentällä ja miten löydämme parhaan mahdollisen paikkamme

tavoitteellisen tanssiryhmän ja sosiaalisen harrasteryhmän välillä. Osa ryhmäläisistä askarruttaa myös ryhmän muiden jäsenten suhtautuminen tähän asiaan, ja siksi olisi tärkeää tehdä näkyväksi kaikkien ryhmäläisten näkemykset siitä, haluaisiko ryhmänä keskittyä enemmän vain itsensä vuoksi harjoitteluun vai esimerkiksi tavoitteelliseen esiintymisiin tai kilpailuihin harjoitteluun.

Tämä erään ryhmäläisen palaute konkretisoi pohdinnan ja keskeisimmän kysymyksen aiheesta: *”Mielestäni ryhmältä edelleen puuttuu selkeä visio siitä, millainen ryhmä me olemme. Emme toisin sanoen ole asettaneet konkreettisia tavoitteita ryhmälle. Keskustelussa tuntui nousevan esiin ihmisten erilainen suhtautuminen ryhmään. Toiset tuntuvat haluavan ennen kaikkea treenata kivassa porukassa ja toisille treenaaminen on tavoitteellisempaa ja myös kisoissa menestyminen kiinnostaa.”*

Tanssiryhmän perusajatuksen takana on siis ideologia, jossa pyritään hienoon ja esteettiseen tanssiin, kuitenkin unohtamatta tanssijoiden itsensä hyvinvointia ja oman kehon sekä mielen kunnioittamista. Ryhmän toiminta pyrkii yhdistämään voimavarakeskeisen työskentelyn taiteelliseen ambition. Ryhmäkeskustelussa tulisi puhua jatkossa siitä, mitä se kullekin ryhmäläiselle tarkoittaa, ja toisaalta mitä he toivovat ohjaajalta ja ovat itse valmiita tekemään tavoitteiden saavuttamisen eteen.

Ryhmästä nousi myös kysymyksiä siitä, että minkälainen ryhmä tämä on ja mihin se pyrkii sosiaalisesti. Ryhmä kokoontuu useamman kerran viikossa ympäri vuoden ja lisäksi tapaa silloin tällöin vapaa-ajan tapahtumissa ja iltamissa. Osa ryhmäläisistä kuitenkin palautteiden perusteella askarrutti, sitoutuvatko kaikki tähän sosiaalisesti ja onko kaikilla halua kiinteytyä ryhmänä. Suurin osa on ilmaissut nauttivansa nimenomaan ryhmässä tekemisestä ja siitä, että näkee tärkeitä ihmisiä säännöllisesti yhteisen tekemisen merkeissä. Kaikilla ei kuitenkaan välttämättä ole halua lähentyä ryhmän kanssa enempää, joten tästä olisi syytä keskustella vielä yhdessä. Itse ajattelen tällaisen ryhmän ohjaajana, että halu tehdä yhdessä ja kiinteytyä ryhmänä on hyvän ryhmätoiminnan edellytys. Ryhmän sosiaalinen merkitys on tärkeä syy siihen, miksi harrastaa tanssia juuri ryhmässä, eikä vain käydä tanssitunneilla.

Tanssiryhmän ryhmäilmiön kehitys jatkuu koko ajan, ja viime talvesta asti on mielestäni ollut havaittavissa uudenlainen vaihe, jossa on paljon hyvää, mutta myös omat haasteensa. Vaikuttaa siltä, että ryhmä on tiivistynyt entisestään ja yhteistyö ryhmäläisten välillä sekä ryhmän hyväksi on lisääntynyt. Samalla kuitenkin muutama ryhmän jäsen on lopettanut ryhmässä siitä syystä, että ei ole pystynyt sitoutumaan toimintaan niin paljon kuin ryhmän ytimessä olemisen vaatisi. Tämän on mielestäni ymmärrettävää, sillä ryhmässä mukana oleminen vie paljon aikaa, ja jos ei pysty sitoutumaan esimerkiksi aikataulusyistä, voi mukana oleminen tuntua

vaikealta. Näen, että tämä on tässä kohtaa myös hyvin luonnollinen kehitys, mutta tietysti tämä on myös harmillista.

Ryhmän pienenytessä, ryhmän toiminnan ylläpitämiseen vaadittavat taloudelliset resurssini pienenevät entisestään. En kuitenkaan haluaisi ottaa ryhmään uusia jäseniä tässä vaiheessa, sillä vaikuttaa siltä, että ryhmä on juuri hyvin ryhmäytynyt. Tämän myötä olen siis entistä enemmän joutunut pohtimaan erilaisia vaihtoehtoja, miten omaa vastuutani voisi enemmän jakaa ryhmälle jatkossa, ja syksyille olen ideoinut kehitysehdotuksia tähän liittyen. Tavoitteenani on pyrkiä viemään ryhmää vielä lähemmäs yhteistoimintaa osallistamalla ryhmäläisiä enemmän. Ideaalissa tilanteessa olisimme jonain päivänä hyvin toimiva, tiivis ja luova tanssikollektiivi, jossa myös itse olisin enemmän ryhmän jäsenen kuin sen johtajan roolissa.

Lähteet

Painetut lähteet

Anttila, Eeva 2013. Koko koulu tanssii! Kehollisen oppimisen mahdollisuuksia kouluyhteisössä / Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu

Heikkilä, Tarja & Edita Publishing Oy 2014. Kvantitatiivinen tutkimus

Hämeen-Anttila, Jaakko & Katajala, Kimmo & Sihvola, Ari & Hetemäki, Ilari 2013. Kaikki syntyy kriisistä

Jauhiainen, Riitta & Eskola, Marjatta 1994. Ryhmäilmiö

Keltinkangas-Järvinen, Liisa 1999. Hyvä itsetunto

Kopakkala, Aku 2005. Porukka, jengi, tiimi: Ryhmädynamiikka ja siihen vaikuttaminen

Levi, Daniel 2007. Group dynamics for teams. Second edition

Niemistö, Raimo 2012. Ryhmän luovuus ja kehitysehdot

Saarikoski, Helena 2003. Tanssi tanssi - Kulttuureja, tulkintoja

Uusikylä, Kari 2012. Luovuus kuuluu kaikille

Wilson, Glenn D. 2003. Esittävän taiteen psykologia

Sähköiset lähteet

Allardt, Erik 1975. Having, loving, being: an alternative to the Swedish model of welfare research. Terveysten ja hyvinvoinninlaitokset verkkosivut. Viitattu 26.5.2017

<https://www.thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi>

Arvaja & Mäkitalo - Siegl 2006; alkuperäinen lähde Karuneva, Nina 2013. Oppimiseen osallistaminen ja sitoutuminen. Prosessiarviointi terveystieteiden liikuntaneuvonnan kehittämissuunnitelmissa. Viitattu 17.5.2017

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/41215/urn_nbn_fi_jyu-201304181461.pdf?sequence=5

Kurki 2000; alkuperäinen lähde Karuneva, Nina 2013. Oppimiseen osallistaminen ja sitoutuminen. Prosessiarviointi terveyskeskusten liikuntaneuvonnan kehittämisprojekteista. Viitattu 17.5.2017

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/41215/urn_nbn_fi_jyu-201304181461.pdf?sequence=5

Lumme, Riitta & Leinonen, Rauni & Leino, Mia & Falenius, Mia & Sundqvist, Mia 2006. Virtuaali AMK tuotantorengas. Viitattu 29.5.2017

<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojaksot/030906/1113558655385/1154602577913/1154670359399/1154756862024.html>

Murto 2009; alkuperäinen lähde Karuneva, Nina 2013. Oppimiseen osallistaminen ja sitoutuminen. Prosessiarviointi terveyskeskusten liikuntaneuvonnan kehittämisprojekteista. Viitattu 17.5.2017

https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/41215/urn_nbn_fi_jyu-201304181461.pdf?sequence=5

Mäkelä 1990. Eskola & Suoranta 2000. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Otsikot 208-222. Viitattu 27.4.2016

www.fsd.uta.fi

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkkójulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 26.5.2017

<http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/>

Liitteet

Liite 1: Ryhmäläisten toiveita ja palautetta **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**

"pieniä treenikoreografioita esiintymiskoreon rinnalle"

"tekniikkatreenejä eri lajeista"

"tekniikkaa esim ylävartalon tai alavartalon käyttöön, isolaatioihin, sheikkaamiseen, naiseliseen liikekieleen, äijempään liikekieleen tai johonkin muuhun -> Näinä kertoina opeteltavaa voisi olla melko vähän"

"akrobatiatreeneissä olisi kiva välillä keskittyä kunnolla johonkin pariin juttuun ja tehdä niitä vähän pidempään"

"kuntotreeniä"

"lihaskuntoa"

"akrobatiaa"

"venyttelyä"

"vaihtelevia koreografioita ja myös haastavampia"

"esitysbiiseissä toivoisin, että tekisimme jotakin liikettä vaikka niin monta kertaa, että se jokaisella onnistuu samanlaisesti"

"tarkkuutta ja selkeyttä, jotta tanssi näyttää yhteneväiseltä"

"hikitreenejä"

"uusi koreografiatyöpaja, jossa kaikki voivat luoda koreografiaa"

"esiintymis- ja luovan ilmaisun harjoituksia"

"ei haluaisi näitä esiintymis- ja luovan ilmaisun harjoituksia"

"esiintymiskoreografioiden tarkempaa hiomista"

"ei hiottaisi koreografioita niin paljon"

"vaikeampia ja haastavampia koreografioita - toisaalta vain sellaisia että kaikki osaa"

"ulkopuolisia opettajia opettamaan meille uusia juttuja, jolloin ohjaaja voisi olla osana ryhmää"

"yhtenäisemmän liikekielen vaatimista"

"treenitilanteissa ei puhuta sisäpiirin asioista -> treeniä aikana otettaisiin koko porukka osaksi keskustelua"

Liite 2: Palautetta vetäjälle: Risut, ruusut ja kehitysehdotukset

"Haluaisin kiittää sua. Se on ihan mieletöntä, kuinka paljon annat meille kaikille. Suunnittelet aina treenit etukäteen ja kehität aina jotain kivaa uutta koko ryhmälle. Rakastan sun tanssityyliä ja Kaisla-energiaa minkä tuot aina treeneihin. Myös se on ihan uskomattoman arvosettavaa, kuinka positiivisesti jaksat aina ottaa kaiken palautteen vastaan. Olet huippu ihana ja on ihan mielettömän siistiä olla tunneilla sun opetettavana. <3"

"Kiitos Kaisla kaikesta, olet upea ja sydämellinen ihminen, jonka tanssitunneille on aina lämmin ja ihana tulla! Arvostan sua tosi paljon vetäjänä, joka osaa tasavertaisesti ottaa kaikki huomioon sekä kuunnella muita. Kiitos hurjasti sulle, että jaksat viikosta toiseen olla niin positiivinen ja rento. Varmasti moni asia joskus ärsyttää ja huolestuttaa ryhmässä, mutta sitä ei ikinä välity muille. Sulla on uskomaton kyky toimia sekä tanssinopettajana, ryhmän vetäjänä sekä rentona ryhmän jäsenenä. Sen lisäksi vielä ulkopuolella kaverina niin monelle. Ei ole helpoin homma, mutta aivan käsittämättömän hienosti siitä suoriudut. Kiitos <3"

"Treenit ovat olleet todella monipuolisia, kiitos siitä. Lisäisin kuitenkin enemmän ns. hiikitreenejä. Lisäksi koen pikkasen ahdistaviksi itse toteutettavat harjoitukset ja koreografiat. Kesällä pitämäsi treenit eri tanssilajeista olivat todella kivat. Lisää semmosia :) Olisi myös mukavaa jos saataisiin jotain ulkopuolisia opettajia opettamaan meille uusia juttuja, jolloin sinäkin voisit olla osana ryhmää. Tekemäsi koreografiat ovat olleet monipuolisia ja kivoja, ja hienoa kun niissä on myös tärkeä viesti niiden takana. Välillä olisi kuitenkin kiva opetella muita pikkukoreografioita näiden "pääkoreografioiden" ohella, jotta mielenkiinto pysyisi yllä. Ryhmän vetäjänä olet tosi huippu, en voi antaa siitä mitään risuja. Olet positiivinen, ymmärtäväinen, kannustava, huomioit tasapuolisesti kaikkia ja yrität aina parhaasi. Jatka samaan malliin."

"Onneksi jaksat tehdä tätä. Tiedän, kuinka paljon käytät aikaasi ja resurssejasi tähän ja toivon, että saat vähintään saman verran takaisin. Itselleni ryhmä on muodostunut aikalailta henkireiäksi, se on ihan supertärkeä asia omassa elämässä. Tunne siitä, että kuuluu johonkin yhteisöön, jossa on samanhenkisiä ihmisiä ja saa olla ihan oma itsensä on tosi tärkeä. Lisäksi sitoutumisen aste on huomattavasti korkeampi kuin jos kävisi vain esim. ryhmäliikuntatunneilla, joten liikunnan harrastamiseen tulee sitouduttua paremmin. Toivon, että sitten joskus, kun ryhmän toiminta väistämättä loppuu, niin sitä käsitellään yhdessä, jotta elämään tuleva tyhjiö ei ole niin massiivinen :)"

"Vaikea kuvitella isosydämisempää, tilannetajuisempaa ja sielultaan vahvempaa ryhmän vetäjää! Kaislan vahvuus on aito kiinnostus jokaista ryhmän jäsentä kohtaan - siihen kiinnostukseen kuuluu halu löytää jokaisen vahvuudet ja saada ne jotenkin kukoistamaan. Ja se halu

kehittää toimintaa on myös sellaista, että jokaisen ääni kuuluu siinä. Kaisla on taitava tanssija ja myös teknisesti tosi lahjakas opettaja. Toivoisinkin, että nämä ohjaamisen vahvuuden olisivat nyt tulevana keväänä enemmän tapetilla, ja että nyt keväällä tulisi myös enemmän ihan vaan tekniikoiden hiomista. Tietysti nokkelaa on ollut myös se, että ryhmän jäsenet ovat saaneet opettaa välillä - tämäkin on vahvuus! Luulen, että Kaislalla on jonkinlainen ideologia siinä jokaisen tanssillisen uniikkiuden näkemisessä, ja se tuntuu paradoksaalisesti olevan ohjaamisen plussia ja miinusta. On ok vaatia ryhmän jäseniltä yhtenäisempää liikekieltä. Toisaalta tuntuu hienolta, jos luotetaan siihen ilmaisun voimaan, mutta varmaan tulevaisuudessa ihan vaan taitojen hiominen olisi tosi tärkeää. Kaiken kaikkiaan kuitenkin ryhmän vetäjälle kiitos, että olet mahdollistanut maailman ihanimman harrastuksen, ja otanut ryhmään mukaan myös tällaisia untuvikkoja! Uskon, että me kehitytään tulevaisuudessa vielä huimasti, ja tuodaan jotain hyvää tälle planeetalle! <3”

”Olen erittäin kiitollinen tästä ryhmästä. Siitä, miten vetäjä on empaattinen, ja kuuntelee kaikkia ja ottaa kaikki huomioon. Olen kiitollinen siitä, miten avoimesti ja rehellisesti voimme olla toistemme tukena ja apuna. Ryhmästä huokuu välittäminen, ja mielestäni se on vetäjän ansiosta. Kiitos!”

”Arvostan Kaisla suuresti panostustasi ryhmään! :) Olet mielettömän kannustava ja ammattitaitoinen valmentaja ja olen iloinen, että otit mut messiin! Olisi ihanaa käydä porukalla enemmän tanssitapahtumissa ja -bileissä vapaa-ajallakin :)”

”Tarpeeksi ei voi kiittää ja olla kiitollinen siitä, mitä teet meidän kaikkien hyväksi! Rooli toisaalta ohjaajana ja toisaalta kaverina - yhtenä meistä - on varmasti todella hankala, mutta mulle on ainakin jäänyt sellainen kuva, että olet onnistunut tässä todella hyvin. Vaatii kyllä huikeaa itsetuntemusta ja asioiden prosessointia! :) Muistathan, että meille saa kyllä kertoa omista negatiivisistakin fiiliksistä ryhmän tai esim oman aseman suhteen. Se on kaikkien etu, että asioista kerrotaan ja puhutaan, vaikka se välillä vaikealta voikin tuntua. Ikinä ei kuitenkaan voi saada muutosta aikaiseksi, jos kukaan ei tiedä, että sille on tarvetta. Olet meille kaikille tärkeä, ja pahinta olisi, että homma alkaisi tuntua sinusta ikävältä tai ei enää mielekkäältä. Kehittämisidea ja toive olisi se, että treenaisimme enemmän omaa ilmaisua, improvisaatiota ja esiintymistä erilaisilla harjoituksilla. Myös omien koreopätkien tekeminen olisi kivaa - tai ylipäänsä workshoppi siitä, miten koreografiaa oikein tehdään!”

”kiitos että jaksat, kiitos että olet motivoitunut! on ollut kunnia saada olla osa tätä ryhmää”